SVOBODA
Founded in 1893
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Рік 117, ЧИСЛО 4, П'ЯТНИЦЯ, 22 СІЧНЯ 2010 РОКУ 1893 Vol. 117, No. 4, FRIDAY, JANUARY 22, 2010 $1.00

Пам'ятаймо про Україну!

17 січня відбулися вибори президента України

В друге коло голосування 7 лютого вийшли Віктор Янукович і Юлія Тимошенко

КИЇВ. – Центральна виборча комісія (ЦВК) станом на 20 січня опрацювала 100 відс. виборчих бюлетенів і встановила, що у голосуванні по Україні взяли участь 24,588,257 осіб. Визнані недійсними по Україні 1.64 відс. виборчих бюлетенів. Не підтримали жодного кандидата 2.2 відс. виборців.

За кандидата Віктора Януковича проголосували 35.32 відс. виборців (8,686,751 особа), за Юлію Тимошенко – 25.05 відс. (6,159,829 осіб), за Сергія Тігіпка – 13.06 відс. (3,211,257 осіб), за Арсенія Яценюка – 6.96 відс. (1,711,749 осіб), за Віктора Ющенка – 5.45 відс. (1,341,549 осіб), за Петра Симоненка – 3.55 відс. (872,908 осіб), за Володимира Литвина – 2.35 відс. (578,886 осіб), за Олега Тягнибока – 1.43 відс. (352,282 осіб), за Анатолія Гриценка – 1.2 відс. (296,413 осіб), за Інну Богословську – 0.41 відс. (102,435 осіб), за Олександра Мороза – 0.38 відс. (95,169 осіб), за Юрія Костенка – 0.22 відс. (54,376 осіб), за Людмилу Супрун – 0.19 відс. (47,349 особа), за Василя Противсіх – 0.16 відс. (40, 352 особи), за Олександра Пабата – 0.14 відс. (35,475 осіб), за Сергія Ратушняка – 0.12 відс. (29,796 осіб), за Михайла Бродського – 0.06 відс. (14,991 осіб), за Олега Рябоконя – 0.03 відс. (8,334 особи).

За кордоном було створено 113 виборчих дільниць. У голосуванні взяли участь 32,015 виборців. Не підтримали жодного кандидата 1.93 відс. виборців. Зокрема за В. Януковича проголосували 29.5 відс. (9,468 осіб). за Ю. Тимошенко – 23.2 відс. (7,443 особи), за В. Ющенка – 15.7 відс. (5,044 особи).

За підсумками голосування кандидатами в другому колі будуть Віктор Янукович і Юлія Тимошенко. Голосування відбудеться 7 лютого. *(ЦВК)*

Кандидати на пост президента України

Віктор Янукович. Фото: yanukovych.com.ua

Юлія Тимошенко. Фото: kmu.gov.ua

На виборчій дільниці в Ню-Йорку

Члени виборчої комісії на дільниці ч. 94 в Ню-Йорку.

Черга у день виборів 17 січня біля виборчої дільниці ч. 94 Закордонного виборчого округу, що діяла в приміщенні Генерального консульства України в Ню-Йорку. Тут проголосували 815 осіб. Фото: Богдан Мовчан

Трагедія на Гаїті: 200,000 жертв

ПОРТ-О-ПРІНС, Гаїті. — 12 січня біля берегів Гаїті сталися два сильні землетруси – силою 7 і 5.9 бала за шкалою Ріхтера. Унаслідок стихійного лиха сильно пошкоджено столицю країни Порт-о-Прінс. Цей землетрус став найпотужнішим у Карибському басейні за останні 200 років, підземні поштовхи було відчутно за сотні кілометрів – на Кубі.

Унаслідок підземних поштовхів паралізовано телефонний зв'язок і подання електроенергії, зруйновано багато будинків – у місті Петонвіл обвалилася лікарня, в столиці країни Порт-о-Прінс зруйновано президентський палац, будівлю штабквартири миротворчої місії ООН, а також школи та житлові споруди. Під завалами поховано тисячі осіб.

Підтверджено загибель 16 працівників місії ООН на Гаїті. Доля щонайменше 150 далі невідома.

Влада Гаїті звернулася за допомогою до міжнародного співтовариства. На заклик першими відгукнулися США: на острів уже 13 січня

(Закінчення на стор. 8)

СКУ закликає допомогти потерпілим

Населення Гаїті – однієї з найбідніших держав американського континенту, 12 січня потерпіло від потужних землетрусів. Під завалами будівель опинились десятки тисяч мешканців цієї країни, велика кількість з яких загинула, а сотні тисяч залишились без даху над головою. Попри те, що до Гаїті почала надходити допомога, ситуація залишається вкрай складною – постраждалі не можуть отримати невідкладної медичної допомоги, бракує води та харчів, не вистачає фізичних ресурсів та фінансів для ліквідації наслідків катастрофи.

Світовий Конгрес Українців закликає українців діяспори відчути біль потерпілих та виявити свою великодушність і милосердя, приєднавшись до акції Червоного Хреста у наданні допомоги і ліквідації наслідків лиха у Гаїті, а також помолитись за жертви цієї катастрофи та їхні родини.

Будьмо чуйними до людського горя та не залишімо постраждалих наодинці з бідою!

Євген Чолій, президент СКУ
Стефан Романів, генеральний секретар
18 січня 2010 року

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Верховна Рада не розглядатиме зміни до закону про вибори

КИЇВ. — Верховна Рада України 19 січня відмовилася включити до порядку денного проєкт про внесення змін до закону про вибори Президента – щодо недопущення спотворення волевиявлення виборців. За включення цього законопроєкту до порядку денного проголосували лише 205 народних депутатів з 432 зареєстрованих у сесійній залі. Зокрема підтримали включення документу до порядку денного фракції Бльоку Юлії Тимошенко (БЮТ) – 151 народний депутат, „Наша Україна-Народна самооборона" – 53 та один – від Бльоку Володимира Литвина. Фракції Партії Реґіонів та Комуністичної партії України не дали жодного голосу. Питання було винесене на голосування за пропозицією фракції БЮТ, яка вже неодноразово наполягала на розгляді цього законопроєкту. *(„День")*

У Вашінґтоні схвалено резолюцію щодо України

ВАШІНҐТОН. — Напередодні президентських виборів в Україні Палата Представників Конґресу США 13 січня прийняла резолюцію щодо підтримки політичного та економічного розвитку України. Резолюція зокрема закликає підтвердити тісні зв'язки між двома країнами виконанням пунктів Хартії про стратегічне партнерство між США та Україною. Резолюція, серед іншого, закликає український уряд забезпечити вільні, чесні та прозорі президентські вибори. Законодавці США радять українській владі та політичним партіям у повній мірі співпрацювати з міжнародними спостерігачами та надати їм весь доступ до спостереження за виборчим процесом. Співавторами резолюції є вісім конґресменів, серед них – співголова Українського кокусу в американському Конґресі Марсі Каптур. *(„Голос Америки")*

До Києва приїде Посол Росії

МОСКВА. – Президент Росії Дмитро Медведев 19 січня доручив Михайлові Зурабову приступити до виконання обов'язків Надзвичайного і Повноважного Посла Російської Федерації в Україні. Під час робочої зустрічі з М. Зурабовим він сказав: „ В Україні відбулися вибори – перша тура. Я вважаю, що вам слід приступити до виконання обов'язків Посла в Україні і прагнути зробити максимальний внесок для зміцнення дружнього характеру відносин між нашими країнами". Д. Медведєв також підписав указ про призначення М. Зурабова спеціяльним представником Президента РФ з розвитку торговельно-економічних зв'язків з Україною. М. Зурабов був призначений Послом в Україні 5 серпня 2009 року. *(УНІАН).*

Архів поета УПА Марка Боєслава виявили на Прикарпатті

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. — На Прикарпатті, в лісі на кордоні Галицького та Калуського районів, розкопали архів повстанського поета, публіциста і пропаґандиста Михайла Дяченка (Марка Боєслава). Про це в Івано-Франківську повідомив 16 січня краєзнавець, депутат Івано-Франківської обласної ради Зіновій Бойчук. Пошуком і розкопами займався він разом з правнуком поета Михайлом Ліщинським. На його думку, найцікавішою знахідкою є „Збірник ідеологічно-вишкільних матеріялів" з власноручними виправленнями М. Боєслава, який був методичним посібником для пропаґандистів підпілля ОУН і УПА. Також збережена особова слідча справа чоловіка з Рожнятівського району, датована 1948 роком. „Проте, цілком зрозуміти знахідку не вдалося, бо в архіві є багато зашифрованих матеріялів, – зауважив З. Бойчук. – Тому для їх розшифрування доведеться залучати спецслужби". М. Дяченко (псевдоніми „Гомін", „Марко Боєслав") народився 25 березня 1910 року в селі Боднарів Калуського району Івано-Франківської области. Помер 1952 року. Навчався у Станиславівській гімназії та на факультеті права Львівського університету. Член ОУН. Політв'язень польських тюрем (1934-1935, 1937-1939). Працівник осередку пропаґанди Карпатського краю (1945-1950), крайовий референт пропаґанди УПА (1950-1952). Нагороджений Срібним Хрестом заслуги (1948). *(УНІАН)*

У Києві відкрилася виставка Івана Марчука

КИЇВ. — 19 січня у київській ґалерії „ABC-арт" відкрилася виставка творів майстра українського образотворчого мистецтва Івана Марчука, який потрапив до списку 100 геніїв сучасності. Виставка під назвою „Витівки творчого духу" вперше представить українській публіці 10-ий цикл робіт майстра, лавреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка. Як зазначили в ґалерії „ABC-арт", мало хто знає, що в активі художника є близько 4,000 робіт. „І ще менше – що він працює циклами, і на сьогоднішній день ми маємо вже 10-го Марчука", – зазначили організатори. На виставці представлений не тільки 10-ий цикл робіт художника, але і дев'ятий цикл – підбірка невеликих за форматом кольористичних листів, об'єднаних загальною назвою „Виходять мрії з берегів". За словами автора, цикл виконаний з використанням технології, в якій він ще не працював. Крім того, до уваги відвідувачів ґалерії буде запропоновано великий цикл монохромних робіт „Біла плянета". Виставка діятиме до 9 лютого. Нагадаємо, що в 2008 році в Києві відбувалася виставка робіт І. Марчука „Голос моєї душі. Ранній період (прощання з соцреалізмом)". *(„День")*

Вибух у Луганську – тривають пошуки

ЛУГАНСЬК. — 18 січня в Луганську у п'ятиповерховому будинку міської лікарні ч. 7, у відділенні реанімації, вибухнув кисневий балон. Наразі в лікарні тривають пошуки шести медичних працівників. Зокрема в руїнах не можуть знайти завідуючого реанімаційним відділенням, лікаря-реаніматолога та двох медичних сестер. За даними Міністерства надзвичайних ситуацій, з-під завалів звільнено і врятовано четверо осіб, а також вилучені тіла восьми загиблих, доля ще вісьмох осіб залишається невідомою. Корпус лікарні сильно постраждав внаслідок вибуху. Будівля частково втратила стійкість і є ймовірність того, що корпус може взагалі впасти. Кабінет міністрів створив надзвичайну комісію, яка вивчатиме обставини події та організовуватиме надання допомоги людям і проведення відновлювальних робіт. Луганська обласна рада пообіцяла виділити 1 млн. грн. на допомогу постраждалим та на відновлення будівлі лікарні. Також Кабінет міністрів заявив про наміри виділити 20 млн. грн. Президент Віктор Ющенко 18 січня доручив Генеральній прокуратурі, Міністерству внутрішніх справ і Міністерству з надзвичайних ситуацій в найкоротший термін з'ясувати причини й обставини вибуху. Глава держави також доручив вжити заходів для запобігання таким подіям надалі. В. Ющенко висловив співчуття родинам загиблих і потерпілим у висліді вибуху. Президент очікує від місцевих органів виконавчої влади, щоб вони надали матеріяльну, моральну й фізичну допомогу постраждалим та їхнім родинам. *(Бі-Бі-Сі, Радіо „Свобода")*

Онук Йосифа Сталіна вирішив подати до суду на СБУ

МОСКВА. — Онук Йосифа Сталіна Євгеній Джуґашвілі 18 січня звернувся до Генерального прокурора України Олександра Медведька з проханням порушити кримінальну справу щодо співробітників Служби безпеки України (СБУ) і ряду суддів, причетних до розслідування справи про Голодомор. Приводом для звернення Є. Джуґашвілі стало рішення Апеляційного суду Києва 13 січня, який визнав Й. Сталіна і ще шістьох осіб винними у масовому голоді в Україні 1932-1933 років і геноциді українців. На думку онука провідника СРСР, Й. Сталіна не можна звинувачувати у геноциді, оскільки такого поняття в 1930-ті роки у українському законодавстві не існувало. Є. Джуґашвілі заявив, що ухвалене київським судом рішення порушує перший пункт 7 статті Евроконвенції про захист прав людини. Стаття захищає громадян країн-учасниць конвенції від кримінального переслідування за тими діяннями, які на момент їх скоєння злочинами не вважалися. Поняття „геноцид" з'явилося в українському законодавстві в 2001 році разом з однойменною статтею Кримінального кодексу України. Є. Джуґашвілі вже не вперше намагається відстоювати у суді честь свого діда. За даними СБУ, суд констатував, що Йосиф Сталін (Джуґашвілі), В'ячеслав Молотов (Скрябін), Лазар Каґанович, Павло Постишев, Станіслав Косіор, Влас Чубар і Мендель Хатаєвич скоїли злочин геноциду, передбачений Кримінальним кодексом України. Водночас суд закрив кримінальну справу у зв'язку з їх смертю. *(УНІАН)*

Презентовано збірник виступів Президента України „До нації"

КИЇВ. — В Українському домі у Києві 15 січня відбулася презентація книги вибраних промов Президента Віктора Ющенка „До нації". Книга охоплює понад 140 головних промов, виступів і звернень, виголошених з 2005 року до початку 2010 року, які відображають цілісну позицію В. Ющенка з найважливіших питань життя і розвитку України. Тут можна прочитати його інавґураційну промову, промови з нагоди річниці хрещення України-Русі, вшанування пам'яті жертв Голодомору, річниці незалежности України, виступи у Конґресі США, Бундестазі, Кнесеті Ізраїлю. По суті, у них викладені не лише погляди і підходи В. Ющенка, а сучасна світоглядна система цінностей і цілей українства на початку XXI ст. „Це сповідь, побудована на ієрархії моїх цінностей", – так охарактеризував збірник Президент. У своєму виступі на презентації Глава держави висловив переконання у тому, що Україна має перед собою стратегічно важливі завдання: національне становлення і збереження демократичного розвитку, проведення европейської інтеґрації, що, безумовно, передбачає глибокі внутрішні реформи. „Україна може мати майбутнє як нація, як держава суверенна тільки у системі демократичних координат", – сказав він. В. Ющенко назвав демократичні свободи, здобуті в Україні, „найменш оціненим у суспільстві і найбільш потрібним. На жаль, в Україні демократія – це не аксіома. Свобода – це не аксіома. На жаль", – констатував Президент. „Кожний рік нашого українського буття занадто дорогий. Якщо ми будемо фальшивити зараз з точки зору наших першочерговостей, ми можемо втратити Україну", – застеріг він. Президент подякував усім, хто долучився до роботи над книгою, зокрема авторові передмови академікові Миколі Жулинському, упорядникові Данилові Лубківському, а також Національному інститутові стратегічних досліджень на чолі з Юрієм Рубаном, що здійснював наукову редакцію видання. Збірник вийшов накладом у 5.000 примірників. *(„День")*

Відновлюватимуть історичну пам'ять

ТЕРНОПІЛЬ. — Курс на відновлення історичної пам'яті та національне примирення поглиблюватимуть на Тернопіллі. Цьому слугуватиме комплекс заходів на найближчих три роки щодо ширшого утвердження у суспільній свідомості українського визвольного руху XX ст., повідомили 18 січня в пресслужбі обласної державної адміністрації. Крім проведення урочистих чи пам'ятних акцій, обласною владою передбачено конкретні завдання з впорядкування могил, пам'ятників, меморіяльних комплексів борцям за здобуття Україною незалежности. Плянується активізувати краєзнавчо-пошукову працю молоді щодо збору матеріялів про український визвольний рух XX ст. на Галичині. Вже розпочато формування реєстру даних про визначні місця Тернопілля, пов'язані з подіями національно-визвольної боротьби. Задля залучення молоді до вивчення історії визвольних змагань організовуватимуться краєзнавчі вишколи для школярів, просвітницькі читання, історичні експедиції за участю представників громадських організацій, учнівської та студентської молоді. Вже у січні з нагоди відзначення 101-ої річниці від дня народження Провідника ОУН Степана Бандери на Тернопільщині відбулася низка пропам'ятних заходів, які провів Центр національного відродження ім. С. Бандери. *(„День")*

Суд визнав злочином дії призвідців Голодомору 1932-1933 років

КИЇВ. – 13 січня апеляційний суд Києва розглянув та прийняв рішення у кримінальній справі, яка розслідувалась Службою безпеки України щодо знищення голодом у 1932-1933 роках на території України мільйонів українських селян. Суд визнав факт геноциду, розкрив механізми, що були використані для масового вбивства селян. Організаторами злочину визнано Йосифа Сталіна, В’ячеслава Молотова, Лазаря Каґановича, Павла Постишева, Станіслава Косіора, Власа Чубаря і Менделя Хатаєвича.

Судовою науково-демографічною експертизою Інституту демографії та соціяльних досліджень ім. Михайла Птухи Національної Академії Наук України встановлено, що геноцидом в Україні знищено 3.941 млн. осіб, а з урахуванням кумулятивних втрат внаслідок Голодомору Україна втратиланазагал 10.63 млн. осіб (3.941 млн. смертей і 6.122 млн. ненароджених).

„Прийняття цього рішення є свідченням того, що Україна йде шляхом цивілізованих країн, які ставлять поза законом будь-який злочин проти людства та людини. Це ознака того, що в Україні утверджуються загальнолюдські цінності. Такі злочини, відповідно до міжнародного законодавства, не мають терміну давності“, – наголосив Президент України Віктор Ющенко.

Парляментська Асамблея Ради Европи своєю резолюцією „Про злочини комунізму та потребу їх засудження“ ч. 1481 у 2006 році, Празька декларація „Про европейську свідомість та комунізм“ від 3 червня 2008 року, резолюція Европарляменту від 2 квітня 2009 року „Про европейську свідомість та тоталітаризм“ висловили своє ставлення до комуністичних злочинів, комуністичної практики та ідеології і, головне, прирівняли комунізм до нацизму.

А Парляментська асамблея Організації з безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) 1 липня 2009 року виступила з резолюцією „Возз’єднання розділеної Европи“, в якій не лише прирівняла сталінізм до нацизму, а й закликала до засудження цих двох тоталітарних режимів на міжнародному рівні.

Понад те, ОБСЕ запропонувала встановити загальноевропейський День пам’яті жертв сталінізму та нацизму і відзначати його 23 серпня, тобто в день підписання Московського пакту 1939 року, відомого як пакт Молотова-Рібентропа, що розділив Европу і поклав початок Другій світовій війні.

З відомих причин Україна не може покарати організаторів цього злочину. Але, зазначив В. Ющенко, „відновити історичну справедливість і дати юридичну оцінку таким злочинам – святий обов’язок перед пам’яттю мільйонів замучених і закатованих“.

Історичний прецедент засудження Нюрнберзьким трибуналом ідеології та практики нацистської Німеччини має стати основою для винесення вироку сталінському тоталітарному режимові, який є творцем, надхненником і вчителем нацистського режиму в Німеччині. Адже саме ним у 1930-их роках забезпечено відродження і становлення німецького військового потенціялу.

„Рішення українського суду переводить будь-які дискусії навколо Голодомору з політичної у юридично-правову площину. Відтепер єдиним арґументом у цій дискусії можуть бути лише факти, а не політичні чи історичні стереотипи та міти“, – наголосив В. Ющенко.

Президент додав, що „це судове рішення є додатковим арґументом для українського парламенту щодо запровадження кримінальної відповідальности за заперечення злочинів проти людства“. Він висловив переконання, що рішення суду стане прецедентом для зміни підходів до визначення геноциду народів у міжнародному праві.

Керуючись Статутом Нюрнберзького міжнародного трибуналу 1946 року, Міжнародною конвенцією „Про запобігання злочину геноциду та покарання за нього“ 1948 року, Міжнародною конвенцією „Про незастосування термінів давности до злочинів, вчинених проти людства“ 1968 року, Законом України „Про Голодомор 1932-1933 років в Україні“, статтею 442 Кримінального кодексу України, Президент України ініціював створення Міжнародного трибуналу над злочинами комунізму.

Президент України звернувся до провідників Росії, Польщі, Грузії, країн Балтії та інших держав Східньої Европи, що постраждали від комуністичних режимів, з пропозицією підписання Міжнародної угоди про створення такого трибуналу.

Рішення суду відкриває можливість отримати грошові компенсації для тих, хто пережив Голодомор і постраждав від нього. СБУ планує з’ясувати, кому і куди за кордон поставлявся конфіскований у ті роки в Україні хліб. Мета цієї роботи – встановлення компаній, корпорацій і урядів, які отримали вигоду від злочинних дій комуністичної верхівки. Отримана інформація може стати підставою для позовів до цих компаній з метою отримання компенсаційних виплат. (*Прес-служба Президента України*)

Помер Роман Купчинський

ВАШІНҐТОН. — 19 січня у Вашінґтоні після тяжкої хвороби відійшов у вічність, на 66-му році життя, колишній довголітній директор української служби Радіо „Свобода“ Роман Купчинський.

Св. п. Роман Купчинський

Народився він у Відні. 1949 року п’ятилітнім хлопчиком він потрапив до Америки, його родина поселилася в штаті Ню-Джерзі. Р. Купчинський був активним в українській громаді та Пласті, студіював політологію, закінчив університет Лонґ-Айленду. Він служив у збройних силах США, був командиром стрілецького загону у В’єтнамі. За участь у боях під час В’єтнамської війни отримав високі нагороди, в тому числі й особливо славне Пурпурове серце (Purple heart) — орден, який надають від імені Президента США воякам, які були поранені, або нагороджують посмертно загиблих у воєнних діях.

У 1978-1988 роках Р. Купчинський був президентом „Прологу“, відомого українського видавництва та дослідницького центру в США. „Пролог“ опублікував численні матеріяли самвидаву українських дисидентів. Упродовж довгих років найпрестижніший український науково-публіцистичний журнал „Сучасність“ виходив саме у видавництві „Пролог“. Р. Купчинський був редактором двох вагомих книг самвидавних матеріялів — „Проблема національности в СРСР“ та „Погром в Україні“.

1991 року Р. Купчинський став директором української редакції Радіо „Свобода“, коли ця радіокомпанія ще містилась у Мюнхені. Під його керівництвом українська „Свобода“ розбудувала широку мережу журналістів на Заході і в Україні. 1992 року за ініціятиви Р. Купчинського в Києві був відкритий кореспондентський пункт Радіо „Свобода“, згодом, завдяки його зусиллям, „Свобода“ встановила партнерські стосунки з радіокомпанією „Довіра“, і Радіо „Свобода“ почало промовляти до свого українського слухача в ФМ-діяпазоні.

2002 року Р. Купчинський перейшов на аналітично-дослідницьку працю в Радіо „Свобода“ і став головним редактором „Звіту про організовану злочинність і корупцію“. Його статті про українсько-російські взаємини, російську енерґетику й корупцію в енерґетичній царині пострадянського простору були опубліковані в цілій низці наукових видань.

Останнім часом Р. Купчинський працював в американському фонді „Джеймставн“, де зокрема досліджував діяльність російського „Газпрому“. Р. Купчинський є автором звіту „Російський зріджений газ – майбутнє поле геополітичної битви“.

Як експерт, Р. Купчинський неодноразово брав участь у слуханнях в Конґресі США.

Р. Купчинський мав чудове почуття гумору, його пародії та „підпільні писання“ про журналістичні внутрішні справи користувалися величезною популярністю і передавалися з рук в руки, як колись це було з самвидавом в Україні. Він любив пожартувати і був неперевершеним кухарем. У нього завжди гарно росли кімнатні квіти, а його орхідеї ніколи не переставали цвісти.

Коли він довідався про свою хворобу, передав нам, що не відомо, чи там, куди він прямує, існують ФМ-приймачі або інтернет, але обіцяв дізнатися і одразу нас повідомити. Будемо чекати від нього повідомлень.

Його синові Маркіянові шлемо свої молитви, щиру любов і співчуття. У наших серцях Р. Купчинський залишиться вічно живим, завзятим, дотепним і великодушним, із цигаркою в руці й чаркою на столі. Вічна йому пам’ять. Р. Купчинського поховають на Національному кладовищі Арлінґтон поблизу Вашінґтону, з військовими почестями. *(Радіо „Свобода“)*

Вибори: сутичка на телебаченні

КИЇВ. – Однією з останніх спроб перешкодити кандидатові на пост президента України Вікторові Ющенкові у передвиборному спілкуванні з населенням була акція депутата Верховної Ради від Бльоку Юлії Тимошенко Олега Ляшка, який 15 січня увірвався до телестудії, що призвело до перерви в програмі. На фото: уповноважений представник кандидата в президенти України Віктора Ющенка в Центральній виборчій комісії Андрій Парубій (у центрі) намагається вивести з телестудії О. Ляшка. Через деякий час програму було відновлено, після чого В. Ющенко почав виступ.

Фото: УНІАН

Бракуватиме 16 млрд. грн.

КИЇВ. – Міністерство фінансів продовжує роботу з уточнення розміру дефіциту при виконанні державного бюджету на 2009 рік. Виконуючий обов'язки міністра фінансів Ігор Уманський заявив 20 січня, що дефіцит загального фонду бюджету складе приблизно 16 млрд. грн. Податкові надходження до держбюджету за звітний період склали 115 млрд. грн., неподаткові – 43.5 млрд. грн. За даними Державного комітету статистики, інфляція в Україні в 2009 році становила 12.3 відс., тоді як у цілому споживчі ціни зросли на 22.3 відс. *(УНІАН)*

АМЕРИКА І СВІТ

США привітали Україну з виборами

ВАШІНҐТОН. — США привітали Україну з успішним проведенням президентських виборів 17 січня. Вітання наступними словами озвучив речник Державного департаменту США Філіп Кравлі: „Ми вітаємо українців з проведенням виборів 17 січня, які, за оцінкою Організації безпеки і співробітництва в Европі, пройшли на високому рівні і засвідчили значний проґрес виборчого процесу у порівнянні з минулими виборами. Це ще одне важливе свідчення розвитку демократії в Україні. США очікують проведення чесного та прозорої другої тури виборів 7 лютого і готові співпрацювати з будь-яким президентом, якого оберуть українці". (*„Голос Америки"*)

Барак Обама відзначив День Мартина Лютера Кінґа

ВАШІНҐТОН. — У США 18 січня відзначили День борця за права людей – Мартина Лютера Кінґа. Президентська родина вирішила провести його у досить незвичний спосіб. Барак Обама зі своєю сім'єю роздавали обіди бідним в гуманітарній організації. Президент разом з першою лейді, двома доньками, а також їхньою бабусею прийшли у їдальню організації, де якраз обідало близько 150 осіб. Б. Обама, не вагаючись, став у ряд з іншими працівниками і почав накладати на тарілки їжу, віддаючи її бідним. А Мішель Обама розливала у склянки напої. Після цього Президент, уже в Білому домі, зустрівся з невеликою групою афро-американців похилого віку, з якими обговорив рух за громадянські права. Того ж дня увечері Б. Обама також виступив з промовою на концерті, який проводився на честь М. Л. Кінґа. (*„Голос Америки"*)

Перемога республіканця – удар для Барака Обами

БОСТОН. — Республіканець Скот Бравн переміг 19 січня на позачергових виборах до Сенату США від штату Масачусетс. Він обійме місце леґендарного демократа Едварда Кенеді, який представляв цей штат в американському Сенаті 47 років і помер минулого року. Демократ Марта Коуклі визнала поразку по тому, як попередні висліди виборів виявили значну перевагу С. Бравна. Поразка демократів у Масачусетсі стала великим ударом для Барака Обами, позаяк реформа системи охорони здоров'я, пропонована Президентом, опинилася під загрозою. С. Бравн народився в 1959 році. Він був Сенатором штату і членом Національної гвардії США, щоправда, ніколи не служив. С. Бравн виступав за зниження податків, вимагав „повернути Вашінґтонові здоровий глузд". Головним гаслом кампанії був різкий спротив реформі охорони здоров'я, яку пропонує Президент Б. Обама. Саме цю реформу Б. Обама вважає першочерговим завданням його першого року на президентській посаді. Ці вибори мали б бути лише формальністю, бо штат Масачусетс історично підтримує демократів, а виборців-демократів тут утричі більше, ніж республіканців. Але передвиборча кампанія М. Коуклі була дуже млявою, з чого зумів скористатися її опонент-республіканець. 17 січня Б. Обама особисто їздив до Бостону, щоб підтримати кандидатуру М. Коуклі. Опитування громадської думки засвідчують, що майже половина американців мають сумніви у здатності Б. Обами виконати свої передвиборні обіцянки. Тож вибори в Масачусетсі можна розглядати як підбиття підсумків першого року перебування Б. Обами на посаді Президента США. (*Бі-Бі-Сі*)

Перший рік Президента Барака Обами

ВАШІНҐТОН. — У США 20 січня відзначили першу річницю перебування Барака Обами на посаді Президента. Президент США Б. Обама з його гаслом „Так, ми можемо!" не лише переконав американських виборців, а й завоював підтримку мільйонів людей в усьому світі. Надзвичайна популярність молодого, енерґійного провідника у Вашінґтоні викликала очікування великих змін, насамперед закінчення воєн в Іраку та Афганістані. Щодо американців, які проголосували за Б. Обаму, то вони сподівалися, що новий провідник швидко подолає економічну кризу, найглибшу від часів Великої Депресії 1930-их років і зосередиться на головній внутрішній меті – збільшення народного добробуту. Б. Обамі віддають належне: він упритул наблизився до прийняття закону про реформу системи охорони здоров'я з тим, щоб зробити цю систему загальною. Від початку минулого століття цього не міг досягти жоден американський президент, починаючи від Теодора Рузвельта. Ініційовані Президентом Б. Обамою заходи порятунку фінансової системи країни, автомобільної промисловости, стимулювання економіки вважають значним досягненням. Щодо зовнішньої політики, то Б. Обама сприяв позитивному ставленню до Америки за кордоном, що було відзначено Нобелівською премією миру. Але тривають воєнні дії в Іраку та Афганістані. Питання популярности Президента сьогодні вельми актуальне у зв'язку з 12-місячним перебуванням на посаді, – з 48 місяців, передбачених Конституцією США. Висліди одного з досліджень щойно оприлюднила телемережа ABC, яка провела опитування спільно з газетою „Вашінґтон Пост". Популярність Президента значною мірою зменшилася. На початку вона сягала 68 відс., а нині – 53 відс. (*Радіо „Свобода"*)

Росія і НАТО відновлюють співпрацю на рівні військових

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. — 26 січня у Брюселі відбудеться перше після завершення серпневої війни в Південній Осетії засідання Ради „Росія-НАТО" на рівні начальників Генеральних штабів. Про це 20 січня повідомив представник постійного представництва Російської Федерації (РФ) при НАТО. Від Росії в засіданні візьме участь начальник Генерального штабу закордонних справ РФ, перший заступник міністра оборони РФ генерал армії Микола Макаров. В грудні у Брюселі відбулося перше після війни офіційне засідання Ради Росія-НАТО на рівні міністрів закордонних справ, в ході якого було схвалено робочий плян на 2010 рік, документ про вдосконалення праці Ради, а також було дано доручення послам у Брюселі провести огляд загальних загроз XXI ст. Також у грудні Москву з офіційною візитою відвідав Генеральний секретар Північноатлантичного Альянсу Андерс Фоґ Расмусен, який представив російській стороні плян військово-технічного співробітництва, охоплюючи пропозиції про підтримку, яку Росія могла б надати міжнародній миротворчій акції в Афганістані. Після війни між Грузією та Росією у Південній Осетії країни НАТО звинуватили Росію в непропорційному застосуванні сили і оголосили про припинення проведення засідань Ради на всіх рівнях. На початку 2009 року сторони домовилися про зустріч начальників штабів у травні, однак, через натовські навчання у Грузії Росія скасувала засідання. (*„День"*)

Звільнено турка, який стріляв у Папу

АНКАРА, Туреччина. — У Туреччині після тривалого ув'язнення 18 січня звільнено Мехмета Алі Аґджу, який здійснив замах на Папу Івана Павла II 1981 року. Він відсидів 19 років у тюрмі в Італії за замах на провідника Католицької церкви – і ще 10 років на батьківщині за скоєне раніше вбивство редактора газети. Мотиви, які підштовхнули М. Аґджу до спроб застрелити Папу, залишаються невідомими. Під час арешту він наполягав, що діяв сам. 1983 року Іван Павло II зустрівся з М. Аґджою у в'язниці і пробачив йому. Тривалий час поширювалися різні версії про стан психічного здоров'я М. Аґджі у зв'язку з його емоційними зривами і заявами про те, що він нібито новий месія. (*Бі-Бі-Сі*)

Компанія „Ґуґл" може згорнути свої операції в Китаї

ВАШІНҐТОН. — Корпорація „Ґуґл" заявила, що більше не цензуруватиме пошукових результатів на своєму сервері у Китаї і може закрити усі свої представництва у цій країні. Про такі наміри представники компанії оголосили після того, як було виявлено, що гакери намагалися отримати доступ до електронних поштових скриньок правозахисників, зареєстрованих на цьому сайті. Аби отримати дозвіл на відкриття представництв у Китаї чотири роки тому, корпорація „Ґуґл" була змушена піти на певні поступки. Китайський уряд вимагав, щоб компанія блокувала пошук інформації про деякі дискусійні політичні та соціяльні питання. Така домовленість тривалий час викликала хвилю обурення і критики з боку правозахисників та частини акціонерів корпорації. Однак, переломний момент, який може вирішити долю „Ґуґл" в Китаї, настав в середині грудня. Компанія заявила, що може повністю припинити свою роботу в країні після того, як виявила численні спроби кібер-атак високого рівня, які здійснювалися з Китаю. Метою гакерів було отримати персональні дані правозахисників з Европи, Китаю і США, які намагалися поширити інформацію про численні порушення прав людини у Китаї. Представники корпорації заявили, що продовжать роботу в Китаї за умови, що їхня пошукова система не фільтруватиме результатів пошуку. (*„Голос Америки"*)

60 відс. російських компаній використовують Інтернет для реклями

МОСКВА. — Близько 60 відс. компаній в Росії використовують Інтернет для реклями і збуту. У Москві і Санкт-Петербурзі таких компаній – понад 70 відс. До переліку каналів інтернет-комунікації входять рекляма, власні сайти і розсилання спам-листів. Під час кризи, згідно з дослідницьким аґентством „Profi Online Research", ці методи просування стали тільки популярнішими – вони дешевші за традиційні канали комунікації. Більшість опитаних (63-72 відс., залежно від реґіону) вважають, що зараз інтернет-маркетинґ може з успіхом замінити звичайний. Втім, головний його недолік покищо дуже відчутний: інтернетом не користується значна частина цільової авдиторії компаній. За оцінками Всесвітньої газетної асоціяції, інтернет-рекляма на сьогодні становить близько третини доходів друкованих засобів масової інформації. (*„Кореспондент"*)

Японія завершила місію в Афганістані

ТОКІО. — Японія 15 січня завершила восьмирічну акцію в Індійському океані з підтримки військ міжнародної коаліції в Афганістані. Новий уряд Японії, який прийшов до влади у вересні 2009 року, взяв більш незалежний курс у взаєминах з США і відмовився продовжувати свою місію в Індійському океані. У Токіо говорять про необхідність надавати Афганістанові більше гуманітарну допомогу, ніж військову, і обіцяють виділити Кабулові близько 5 млрд. дол. у найближчі п'ять років. (*„День"*)

Уґо Чавес націоналізував мережу супермаркетів

КАРАКАС, Венесуеля. — Президент Венесуелі Уґо Чавес 17 січня розпорядився націоналізувати мережу супермаркетів „Exito", що контролюється французькою компанією „Group Casino". Причиною такого рішення стали пред'явлені мережі звинувачення у „невиправданому підвищенні" цін на тлі проведеної в країні девальвації національної валюти – болівара. „Через неодноразові порушення венесуельського законодавства мережа „Exito" тепер належить республіці", – заявив У. Чавес. 8 січня у Венесуелі була проведена девальвація болівара, у висліді якої було введено два обмінні курси національної валюти по відношенню до американської. Для імпортних товарів „пріоритетного" призначення було введено курс 2.6 болівара за дол., а для інших – 4.3 болівара за дол. Після оголошення про девальвацію у Венесуелі почався споживчий бум, оскільки багато жителів вирішили придбати товари за старими цінами. У. Чавес остеріг, що вдасться до санкцій аж до експропріяції крамниць за підвищення цін. До 15 січня у Венесуелі за „невиправдане завищення цін" було закрито 619 крамниць. (*УНІАН*)

ДО ДНЯ СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

Олекса Гірник – незгасний смолоскип

У ніч з 20 на 21 січня 1978 року на Чернечій горі в Каневі, за 100 метрів від могили Тараса Шевченка, спалився український патріот Олекса Гірник. 18 січня 2007 року Президент України Віктор Ющенко підписав Указ про присвоєння звання Герой України Олексі Гірникові з удостоєнням ордена Держави (посмертно) за проявлені громадянську мужність і самопожертву в ім'я незалежної України. 21 січня 2009 року на місці високого чину О. Гірника встановлено пам'ятний знак на ґрант Президента. Автор – Андрій Балог.

О. Гірник народився 27 березня 1912 року в с. Богородчани на Прикарпатті у багатодітній сім'ї бідних хліборобів. Закінчив українську гімназію. Працював у місцевій „Просвіті", вступив до Організації Українських Націоналістів. Готувався до навчання на історичному факультеті Львівського університету, але його забрали до польського війська. За націоналістичну діяльність рядового артилерії О. Гірника арештували і засудили на п'ять років тюремного ув'язнення в Березі Картузькій. Влітку 1939 року О. Гірник повернувся до батьківської хати, але був схоплений підрозділом НКВД у Стрию. Запроторили на вісім років особливого режиму до далеких таборів в СРСР. Повернувся у батьківські краї восени 1948 року. Працював землекопом, вантажником, агітував проти комуністичного режиму і готував себе до відчайдушного чину.

У моїй пам'яті спливають засніжені тераси Чернечої гори лютої зими 1978 року. І постає перед зором обгоріла постать людини, що свідомо піддала себе вогневі – заради свободи України. З оглядового майданчика він розсипав летючки-протести проти деспотичного режиму, заклики боротися за вільну Українську державу, за порятунок рідної мови, за визволення рідного народу з московських кайданів згідно заповітів Тараса Шевченка.

Листочки, списані його рукою, падали на порослий нетрями крутосхил. Рвучкий північний вітер розносив їх і припорошував снігом. Потім чоловік облив себе бензиною з двох посудин і креснув запальничку, яку я бережу як реліквію-свідчення. Спалахнувши розбурханим ватрищем у темряві ночі, він ступив кілька кроків до кручі, мабуть, прощався з закутим у кригу Дніпром-Славутичем, з заваленою заметами Україною. Насамкінець чоловік-смолоскип повернув до могили Т. Шевченка й упав головою до пам'ятника й обличчям до неба.

Пройшовши крізь страхоліття катівень, О. Гірник волів краще померти за Батшківщину, ніж залишитися підніжком тиранів. У багатьох летючках він окреслив синівську любов до рідного краю:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що проклену святого Бога,
За неї душу погублю!

Ці стожарні слова він підкреслив у „Кобзарі" і цитував в листівках, які мені вдалося непомітно прихопити, недивлячись на доскіпливу стежу каґебістів.

Він спалахнув вогнем з Шевченкових заповітів. У його проклямаціях, розкиданих на горі, – ні туги, ні розпачу, ні зневіри. Лиш клекіт гніву. Вогонь сподівань. В листівках О. Гірник писав: „Теперішня Росія нічим не поступається царській. Ще більше: хоче опанувати плянету. Знову закабалила всю Україну. Чим швидше світ пізнає їхню брехню, тим швидше Україна визволиться від їхнього ярма. Світ не знає їх. Знає той, хто пройшов через їхні тюрми. Росія лицемірить. Говорить одне, а інше робить".

Цю думку, висловлену О. Гірником понад 30 років тому, щоденно підтверджують зазіхання кремлівських лиходіїв на українські землі, на історію, мову, саму душу нашу.

Перед українською націю постали нові грізні виклики. Українська книга – в занепаді. Засоби масової інформації у більшості своїй не тільки чужомовні, а й пропаґують чужинецькі стандарти. Ще гірше: знеславлюють українців, як безпам'ятних, нетямущих, вимираючих тубільців-салоїдів. Телебачення засмічує мізки глядачів сірятиною, відверто розкладницькою продукцією, принесеною з чужого поля. Українські телепрограми, якщо й транслюються, то переважно в другій половині ночі. Шевченкові вечори, що навіть за радянської доби передавали в прямому етері, тепер не побачите на жодному телеканалі.

В Україні є кому викидати мільйони долярів на чужоземних футболістів, але нема кому підтримати вітчизняне книгодрукування чи бібліотечну справу. Гучні конференції, конґреси, академії з тривожної проблематики рідної мови, державотворення стають набутком лише їх учасників. Урядуючі зверхники на них, як правило, не реаґують. Звіти із згаданих імпрез або зовсім не оприлюднюють, або друкують у двох-трьох малотиражних виданнях.

Але щороку в незалежній Україні, аби гідно пошанувати подвиг О. Гірника, пам'ятного січневого дня на Чернечу гору приходять люди з усіх усюд України. Майорять, розквітають на зимовому сонці жовто-блакитні прапори. Так було і на відкритті пам'ятника 21 січня 2009 року. На гору прийшли директор інституту національної пам'яті Ігор Юхновський, колишні політв'язні Василь Овсієнко, Євген Пронюк, Ігор Мазур, народні депутати Ярослав Кендзьор, В'ячеслав Кириленко, Юрій Гнаткевич, Іван Стойко, Степан Волковецький, Євген Гірник, ветерани Української Повстанської Армії.

Промовляли І. Юхновський, учасник Визвольних змагань УПА Петро Шевчук, голова Черкаської обласної адміністрації Олександер Черевко, син героя Є. Гірник.

Промовистий стенд першого в Україні музею „Смолоскип" допровадив з Донецька його засновник Віктор Тупилко – голова Всеукраїнської громадської організації „Чорнобиль – допомога". На стенді було зібрано матеріяли про самоспаленців за українську національну ідею – О. Гірника, Василя Макуха, Миколу Береславського. Вони були віддані рідному краєві і діяли відповідно лицарській засаді: „Ніхто не позбавить нас права вмерти за свою Вітчизну".

Михайло Іщенко,
лавреат премії
ім. Олекси Гірника, Канів

Пам'ятний знак на місці самоспалення Олекси Гірника у Каневі. Фото: Іван Синящокий

На Чернечій горі у день відкриття пам'ятного знака Олексі Гірникові 21 січня 2009 року. Фото: Іван Синящокий

Зустріч української молоді в Болгарії

В Болгарії, 27 лютого-6 березня, в Софії та на відомому гірсько-лижному курорті Бансько проходитиме зустріч української молоді Европи „Болгарія-2010", організатором якого є Конференція українських молодіжних організацій (КУМО) Світового Конґресу Українців та Молодіжне відділення при Фундації „Мати Україна" в Болгарії.

Учасниками будуть представники СКУ, ЕКУ, української молоді діяспори та українських молодіжних і студентських організацій країн Европи. Участь у ній можуть взяти представники української молоді з інших континентів.

Відбудуться прийняття в Посольстві України у Болгарії, покладання вінків до памятника Тарасові Шевченкові в Софії, конференція на тему „Українська молодь діяспори: сьогодні і завтра"; круглий стіл з головою ЕКУ Ярославою Гортяні; презентація українських громад, організацій і молоді країн-учасниць; вечір української кулінарії, розважальні та спортивні програми тощо.

Заяви слід подати не пізніше 10 лютого до голови КУМО СКУ Мирослава Гочака на електронну адресу: myroslav@neobee.net або myroslavh@gmail.com, а також до Европейського Конґресу Українців та крайових організацій ЕКУ. „Сагайдачного" Приїзд до Софії – за власні кошти. Кожний учасник оплачує 110 евро (проживання та сніданки в Софії і Бансько, обід в Софії, проїзд Софія-Бансько-Софія).

Мирослав Гочак,
голова КУМО СКУ

Єдність народу – святе діло

Сьогодні Україна й українці в усьому світі святкують День Соборности. 22 січня 1919 року на площі св. Софії в Києві сталася офіційна злука усіх українських земель, до того часу розірваних між чужими імперіями, в єдину національну державу. Акт возз'єднання провіщував: „Віднині зливаються в одно віками віддалені одна від одної частини України – Галичина, Буковина, Закарпаття і придніпрянська Україна – в одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили й за які вмирали найкращі сини України. Віднині є тільки одна незалежна Українська Народна Республіка. Віднині український народ, звільнений могутнім пориром своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної Української Держави на добро і щастя українського народу".

Та надзвичайна історична подія відбулася, на жаль, за обставин, далеких від святковости: всередині молодої держави – політичний і економічний безлад, деморалізоване військо, а ззовні – подвійний тиск з боку Антанти і з боку більшовицької Росії, котра вже вповні встигла перейняти україноненависництво від Росії царської.

Та річ, звичайно ж, не в самому святкуванні, а передусім – в усвідомленні, що того дня, 22 січня 1919 року, дістала своє перше практичне втілення ідея всеукраїнської національної єдности – та ідея, котру не змогли вбити ні царські сатрапи, ні більшовицькі кати, і котра з новою силою вибухнула незгасним вогнем в момент розпаду СРСР. Згадаймо лише знаменитий і вартий найвищого опоетизування день 22 січня 1990 року, коли в живому ланцюзі з'єднали Львів з Києвом понад мільйон українців і українок, взявшись за руки і прискоривши цією надхненною акцією процес відновлення незалежної соборної Української держави.

Минулого року, коли Україна святкувала 90-річчя Акту соборности українських земель, київська і львівська молодь символічно повторила „живий ланцюг", об'єднавши, знову узявшись за руки, правий і лівий береги Дніпра в столиці.

Однак, атмосфера цьогорічного Дня Соборности вже не така ясна й однозначно радісна, як хотілося б. Президентські вибори дають чимало підстав для занепокоєння, бо серед претендентів на найвищий пост є не тільки байдужі до проблем і завдань соборности Української держави, до духовної єдности нашої нації, але й ворожі до неї. Саме на їхню перемогу розраховує Москва. Саме цим кандидатам вона активно сприяє явними і таємними способами.

В „Українській правді" (13 січня) відверто висловив неоімперські потягнення московський академік Олександер Дуґін, провідник новітнього „евразійства" і автор проєкту розчленування України: мовляв, Україна залишиться цілою, якщо повернеться під російський вплив, якщо ж переможе проевропейський кандидат, Україна розколеться надвоє.

Вони там у Москві все ще живуть минулими уявленнями про довколишній світ і про себе самих, ніяк не отямляться. А по-їхньому не буде, бо єдність України – святе діло для кожного українського серця, бо День Соборности – це не одне з багатьох інших формальних свят, і не питання – бути чи не бути нашій нації, а непереможне, непідвладне ніяким дуґіним ствердження: бути! 22 січня 1978 року в Каневі, біля могили Тараса Шевченка, спалив себе, з протесту проти совєтсько-московського антиукраїнства, Олекса Гірник. Цей жертовний вогонь ніколи не стане попелом. Ніколи!

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

СІЧЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

УВУ – діяспорний університет, глибоко український

З днем 17 січня ми переступили поріг, за яким у річній перспективі відкрився досить помітний ювілей – 90-річчя від заснування Українського Вільного Університету (УВУ). Це сталося у Відні в 1921 році, невдовзі після поразки Української Народної Республіки. Після збройної поразки, бо ніякої іншої не діждалися вороги української державної незалежности – ні духовної, ні інтелектуальної. Нехай і поза Україною, нехай на чужій землі, але українська думка – політична, економічна, культурологічна – не тільки не зупинилася у своєму розвиткові, але запульсувала ще потужніше і цілеспрямованіше, усвідомлюючи винятково відповідальність завдання – на належній висоті тримати перед очима світу українське питання.

УВУ виник на ґрунті, добре підготовленому Союзом українських журналістів і письменників, який діяв у Відні від вересня 1919 року. Власне з науково-політичної секції цього Союзу, серед лекторів якої були такі авторитетні вчені, як Михайло Грушевський, Олександер Колесса, Сергій Шелухин, Степан Рудницький, Володимир Старосольський, Степан Дністрянський та інші, й утворився осередок української академічної науки европейського рівня, осередок відчутного впливу на студентську молодь, котра після поразки визвольних змагань опинилася на еміґрації, але далі жадала вищої освіти – вже не лише для себе, а й в ім'я України і української справи.

Першим кроком до постання УВУ було організаційне об'єднання Союзу українських журналістів і письменників з Українським соціологічним інститутом, заснованим у Відні трохи раніше М. Грушевським. Щоправда, не обійшлося без властивих амбітному професорському середовищу дріб'язкових незгод. М. Грушевський не хотів залишити свій інститут і домагався автономії для нього у структурі УВУ. Професорська більшість цього не прийняла, тому славнозвісний історик розійшовся з УВУ.

Отже, спочатку було створено два факультети – філософський та правових і політичних наук, на яких лекції читали 12 професорів і три доценти – всі відомі вчені. Протягом першого семестру на обидвох факультетах прочитано 350 лекцій, при цьому декілька викладачів читали не тільки українською, але й німецькою мовою (С. Дністрянський, В. Старосольський, Михайло Лозинський).

Та цей семестр був і перший, і останній у Відні, бо Австрію все болючіше охоплювала інфляція, і Союз українських журналістів і письменників втратив всяку змогу фінансувати діяльність УВУ.

Тим часом відкрилася інша можливість, пов'язана з тим, що до українства, зокрема до української еміґрації, виявив прихильність тодішній президент Чехо-Словаччини Томаш Масарик. Завдяки цій обставині ледве не вся віденська громада українців невдовзі опинилася у Празі.

Так само ще в тому ж 1921 році почав свій празький період і УВУ. Був він дуже успішний. У 1921-1922 навчальному році в УВУ навчалося 874 студентів. Протягом першого десятиріччя діяльности УВУ дипломи про вищу освіту одержали 7,800 молодих українців і українок. З УВУ тісно співдіяли декілька наукових товариств – медичне, правниче, природознавче, історико-філологічне. Останнє користувалося великою популярністю у громаді, кожне засідання його виявлялося багатолюдним. Загалом там було прочитано понад 500 доповідей. Товариство видало п'ять томів солідних наукових праць.

Проте празький період закінчився сумно. У 1930-ті роки, коли в Німеччині вже запанував нацизм, чехи, шукаючи порозуміння з Москвою, відвернулися від українців, почалися неприховані утиски проти наших наукових і культурних центрів. За німецької окупації УВУ напівзавмер, але справжнє лихо чекало на університет з приходом в Европу совєтів. Врятувалися ті професори, котрі не повірили в „гуманізм армії-визволительки". Хто ж залишився в Празі, як от останній ректор УВУ, колишній президент Карпатської країни о. д-р Авґустин Волошин, – всі стали жертвами совєтських катівень.

Після війни УВУ відродився в Німеччині, коли в таборах Ді-Пі закипіло українське життя – громадсько-політичне, культурно-мистецьке, освітньо-наукове. І знову ж таки, як і після 1921 року, великий повоєнний ісход з України привів до Мюнхену багато визначних учених і тисячі молодих людей, що прагнули освіти. У 1947 році викладацький склад університету нараховував 70 професорів, а кількість студентів перевищувала 4,500 осіб.

УВУ діє там же, у Мюнхені, донині, хоч, у зв'язку з постанням незалежної Української держави, умови його діяльности і сам науковий ценз університету змінилися. Про життя університету, а також про працю нью-йоркської Фундації УВУ читачі „Свободи" знають з наших досить систематично вміщуваних публікацій. І сподіваємося, також знають, що за сьогоднішнім днем університету стоїть довгий і славний шлях, просвічують імена, якими пишається інтелектуальна Україна: історики Дмитро Дорошенко, Дмитро Антонович, Наталія Полонська-Василенко, Олександер Оглоблин, географ Володимир Кубійович, хемік Іван Горбачевський, етнографи Вадим Щербаківський і Зенон Кузеля, мовознавці Юрій Шевельов і Степан Смаль-Стоцький, педагог Григорій Ващенко, філософи Іван Мірчук і Дмитро Чижевський, етнопсихолог Володимир Янів, сучасні літературознавці-германісти Леонід Рудницький і Альберт Кіпа та ще ціла низка інших шанованих в українській і світовій науці постатей.

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Шукаємо матеріяли про каторжан

У часи комуністичного режиму багато українців каралося в степах Казахстану. Перед розпадом СРСР всі сліди злочинів влади були старанно приховані від людського ока. Будівлі таборів знесені, могили зарівняні, свідки залякані.

В часі частих відвідин Казахстану мені пощастило відшукати два місця, які приховували таємниці минулого.

Це був будинок архіву КҐБ в Караґанді, і у зарослому гаю – будівля головного управління таборів, який купила компанія „Чайка".

Ми звернулись до Президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва з проханням залишити будинок під міжнародний музей. Президент погодився, і продаж було відкликано у 1998 році, але у жодної з держав, включно з Україною, представники яких (12 національностей) каралися у невільничих таборах, не знайшлося фондів, щоб занятись перетворенням будинку на музей.

Під час зустрічі з губернатором Караґандинської области у вересні 2007 року я мав розмову з ним про музей. 14 грудня 2009 року я одержав листа, в якому губернатор інформував, що музей коштами области вже відновлений і буде відкритий з початком 2010 року. Оскільки українців у таборах було дуже багато, потрібно вже збирати експонати.

Від імені Ради оборони і допомоги Україні (РОДУ) Українського Конґресового Комітету Америки я звертаюсь до всіх українських інформаційних засобів та всіх українців, щоб якнайбільше поширювали цю інформацію, щоб не залишилось жодної особи чи родини, які не скористалися б цією нагодою і не надіслали б потрібні інформації.

Потрібні фотографії потерпілих осіб чи родин, інформації про те, де були засуджені, чи були реабілітоавні, місцевість їхнього перебування (якщо знаєте), хто з них ще живий. Якщо має хтось числа в'язня, які були нашиті на плечах і на рукавах, можна вислати копії, а також листи в'язнів. Ми також плянуємо придбати великі таблиці у книжковій формі, які можна б обертати на осі, щоб наклеїти на них імена всіх жертв комуністичного терору.

Цей музей матиме велике інформативне значення для України і усього світу. Сотні тисяч імен стануть реальним свідченням про геноцид нашого народу. Є багато різних музеїв в Україні і за кордоном, але музею про злочинне знищення українського народу в таборах ҐУЛаґу ще немає.

При цій нагоді також інформую, що списки колишніх каторжників вже друкуються шість місяців у „Національній трибуні" в Америці, на інтернет-сторінці „Гомону України" у Канаді та на інтернеті „Майдан" в Україні.

Ця праця пов'язана з великими грішми, яких РОДУ не має, тому звертаємось до всіх фінансових інституцій, громадських організацій та людей доброї волі з великим проханням допомогти у здійсненні цих плянів.

За всі пожертви, як і раніше, будуть вислані посвідки, зроблено публічні звіти. Чеки просимо виписувати на UCCA-RODU та зазначати внизу чека, на яку ціль. Висилати на адресу: UCCA-RODU, 203 Second Ave., New York, NY 10003

Адреса музею, на яку можна висилати експонати: Музей памяти жертв политических репрессий, ул. Школьная, 15. с. Долинка, Карагандинской области, 101604 Kazakhstan. Адреса сторінки „Майдану", на якій розміщені списки колишніх каторжників: maidan.org.ua. http://kdpu.edu.ua/gulagua/index.php.

Іван Буртик
голова РОДУ
Кліфтон, Ню-Джерзі

Шукаю свого двоюрідного дідуся

Я шукаю свого двоюрідного дідуся або його нащадків, які, можливо, проживають в США. Звуть його Петро Андрійович Крамар, народився в Черкаській області, село Цибулів. Після війни виїхав до Америки.

А мій рідний дідусь – Павло Андрійович Крамар загинув під час Другої світової війни у 1944 році.

Можливо, читачі щось чули про Петра Крамара? Моя адреса: проспект Героїв, буд. 20, кв. 96, Дніпропетровськ, 49100 Ukraine. Електронна адреса: bm48@rambler.ru.

Олена Макеєва,
Дніпропетровськ

Надійшли подарунки з Америки

Традиційно, як і впродовж останніх років, для дітей-інвалідів і сиріт з нагоди Новорічних свят надійшли до Миргороду подарунки від Сестриця Української Православної Церкви при парафії св. Андрія.

Молодіжний одяг, взуття, солодощі та навчальне приладдя вельми припало дітям до смаку. Особливо потішена була дівчинка-інвалід Юля Іващенко, якій з заморських подарунків дісталося справжнє хутро. Адже надворі – снігові замети і тріскучий мороз.

Шлемо сестрам і зокрема Олі Матулі подяку за новорічні подарунки і тепло сердець. Щойно миргородська діяспорна бібліотека ім. Галини Король поповнилась трьома книгами „Енциклопедії українознавства" проф. Володимира Кубійовича, виданими у 1949 році Науковим Товариством ім. Шевченка.

Ця науково-дослідницька праця не має аналогів в Україні. А для нас вона особливо важлива ще й тому, що за часів комуністичного режиму українська історія перекручувалася, чимало її подій влада приховувала. Ми глибоко вдячні родині Петра і Олі Матулів за цей подарунок.

Анатолій Сазанський,
Миргород, Полтавська область

Про пожертви на подолання пандемії ґрипи в Україні

Анатолій Козак, генеральний секретар організації „Карітас в Україні", повідомив, що спеціяльно приготовлені набори медикаментів і вітамінів уже поширюються по Україні. 40 тис дол., які зібрала Філядельфійська Архиєпархія Української Католицької Церкви в США, дозволять поширити 1,775 наборів між тими, хто має найгострішу в них потребу. Це – люди старшого віку і безпритульні діти.

Лікарі в Україні очікують другу хвилю ґрипи. На сьогоднішній день лише дві з 25 областей в Україні не були зачеплені цією пандемією.

Приготовлені набори медикаментів та вітамінів, таким чином, будуть дуже на часі й зможуть підтримати потребуючих. Нехай Господь щедро благословить тих, хто надав допомогу.

Пожертви й надалі приймаються і будуть передаватися Українською Католицькою Архиєпархією Філядельфії для „Карітас в Україні". Наша електронна пошта: ukrmet@catholic.org.

Стефан Сорока
Митрополит Української
Католицької Церкви,
Філядельфія

Усі тепер стали козаками

Змінилося все. Переслідувачі національно свідомих українців, комсомольські прислужники партійних секретарів, чини радянської міліції тепер українською державою керують або в українському козацтві шикуються.

Один, з дозволу сказати, козацький генерал у Лохвиці на Полтавщині нещодавно заявив, що кілька років тому, коли він служив у міліції, за вільну Україну ніколи б воювати не пішов, а тепер готовий не йти, а бігти. Що його спонукало до такої привселюдної заяви? Не знаю. Ніби й пенсію добрячу від української держави отримує, звання козацького генерала має, з виду не хворий.

Для мене теза про переродження діячів колишнього режиму донедавна залишалась доволі суперечливою, оскільки я маю серед міліціонерів добрих знайомих. Та й кожен має право змінити своє політичне наставлення. Але коли вони майже всі стали „козаками", то це вже занадто.

Якраз у тому, що усі вони так швидко перефарбувались, і є брехлива сутність, підступність й ганьба значної частини представників нинішнього козацького руху.

Я завжди марив козаками – людьми-леґендами, непереможними воїнами, які володіли неймовірними здібностями, уникали куль ворога, захищали свої домівки, дружин, наречених, діточок…

Коли зароджувався козацький рух, чимало патріотів одягнули козацькі однострої, відпустили пишні вуса, навіть чуби-оселедці завели. На початку 1990-их років я написав років проєкт програми українського козацтва й передав його через генерального суддю Володимира Гарбуза самому отаманові козацькому Євгенові Петренкові. Та, мабуть, та маленька цидулка, надрукована на старій друкарській машинці та ще й на жовтому папері (тепер такого навіть немає) десь загубилася серед козацьких універсалів того часу. А було тоді ще тільки одне козацтво.

Пізніше появились козаки низові, реєстрові, запорізькі. Навіть донські козаки! Згодом пішли паланки, коші, курені і навіть полки, складені здебільшого з відставних військовиків і міліціонерів.

За роки незалежности в Україні з'явилося чимало осередків псевдокозацького руху, які справно використовують славні козацькі традиції, ходять у неправдивих однострoях, стихійно модернізують символіку українського козацького руху, додаючи до неї елементи чужої нам й завжди окупаційної за духом і суттю московської імперської традиції.

Це все призводить до западу ідейних засад козаччини, викривлення не лише українських національних традицій, але й усієї української історії. Практично всі козацькі товариства запровадили міліцейну чи загальновійськову уніформу, не маючи на це формального й звичаєво-історичного права, використовують символіку силових структур.

Виключно законами України встановлюються військові звання, дипломатичні ранґи та інші спеціяльні звання. Незважаючи на ці однозначні конституційні приписи, в Україні спостерігаються випадки незаконного використання громадськими об'єднаннями звань, знаків розрізнення, символіки, які встановлені тільки для службовців Збройних Сил України, та інших військових формувань, передбачених законодавством.

Необхідно на законодавчому рівні заборонити носіння військової уніформи та знаків розрізнення. А може, нехай би й носили, бо Україна – демократична держава, аби лише українськими козаками себе не називали.

8 грудня 2009 року при проведенні громадської акції Всеукраїнського об'єднання „Свобода" у місті Червонозаводське на Полтавщині стався прикрий випадок, коли молодики однієї з приватних охоронних фірм Миргорода, маючи на рукаві шеврони „Козацтво запорізьке" знущались над пікетувальниками, серед яких були жінки та діти.

Я переконаний, що лише той може називатися гордим словом „козак", хто знає, любить і поважає свій народ, українську славну минувшину, хто своїми вчинками та сенсом життя вже підтвердив своє козацьке покликання.

Бо ніколи українські козаки не носили ні погон, ні аксельбантів, ні лямпасів! Й не мали вищого звання за полковника. Тепер все це є!

Олександер Панченко,
директор Інституту українського
вільного козацтва
ім. Антона Кущинського
Лохвиця, Полтавська область

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Пам'яті Ярослави Зорич

Головний уряд Українського Народного Союзу з глибоким сумом сповіщає про те, що 2 листопада 2009 року в Торонто відійшла у вічність активна членка УНСоюзу в Канаді, колишній секретар 432-го Відділу УНСоюзу мґр. Ярослава Зорич, 1917 року народження.

Я. Зорич була засновницею і директоркою курсів українознавства Свято-Миколаївської школи Торонто, редактором часописів „Жіночий світ" Організації українок Канади ім. Ольги Басараб і „Українка в світі" Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), активною діячкою і почесною членкою Організації українок Канади, заступником президента Фундації ім. Олега Ольжича, заступницею голови і почесною членкою СФУЖО.

18 серпня 2009 року Президент України Віктор Ющенко нагородив Я. Зорич медалею „За працю і звитягу" III ступеня.

Похоронні відправи відбулися 6 листопада 2009 року в церкві св. о. Миколая, а поховання – на цвинтарі Park Lawn.

Св. п. Ярослава Зорич

Висловлюємо співчуття родині – доньці Христині з чоловіком Аленом Голманом і внучкам Квітці, Ларисі, Зої з чоловіком Джефом, доньці Галині Квітці з чоловіком Михайлом Кондрацьким і внучкам Ларисі та Раїсі.

Вічна Їй пам'ять!

Головний уряд
Українського Народного Союзу

ЗБОРИ 125 і 220 ВІДДІЛІВ УНС
Неділя, 7 лютого 2010 р.

Чикаґо, Іл. – Річні загальні збори 125 Відділу УНС товариства „Сповіщення" та 220 Відділу УНС товариства свв. Петра і Павла відбудуться в неділю, 7 лютого 2010 р. о год. 12:30 по пол. в залі Української католицької церкви св. Йосифа, 5000 N. Cumberland Ave., Chicago, IL.

Цікаві теми будуть обговорені.

По дальші інформації просимо телефонувати: **847-697-5630.**

Трагедія...

(Закінчення зі стор. 1)

вирушили рятувальники та скеровано гуманітарну допомогу.

Уже у пізніх годинах 13 січня на головне летовище гаїтянської столиці Порт-о-Прінс почали приземлюватися перші літаки з міжнародною допомогою. За повідомленнями очевидців, прибули рятувальні команди та гуманітарні припаси з США, Бразилії, Ісляндії та інших країн. Втім, травмовані гаїтяни ночували просто неба на вулицях столиці, побоюючись повторних поштовхів землі.

Поштовхи, за словами очевидців, тривали всього 35 секунд, але це перетворило майже усе місто на руїни. За оцінками Червоного Хреста, землетрус зачепив близько 3 млн. гаїтянців, або кожного третього мешканця цієї країни. Повторні поштовхи тривали до наступного ранку.

Родичі тих, хто перебував на Гаїті, не могли довідатися про долю своїх близьких – лінії зв'язку були перервані.

Чимало американців гаїтянського походження збиралися в церквах по всій Америці, аби молитися разом за долю своїх рідних та інших постраждалих від землетрусу на Гаїті.

Президент Барак Обама, запевнивши, що США нададуть Гаїті маштабну допомогу, сказав: „Я хочу висловити наше співчуття гаїтянському народу від американського народу з приводу жахливого землетрусу. Ми тільки зараз починаємо дізнаватися про розмір катастрофи. Але повідомлення та фотографії, які ми бачимо, – зруйновані лікарні, будинки, жінки та чоловіки, які несуть своїх постраждалих сусідів на руках,– ріжуть серце. Гаїті добре знає важкі часи та страждання. Але ця трагедія виглядає особливо жорстокою та перебуває поза людською уявою. Я наказав своєму урядові відповісти швидкими, координованими та ефективними зусиллями, аби врятувати життя. Мешканці Гаїті матимуть повну підтримку США у надзвичайних зусиллях врятувати тих, хто опинився під уламками будинків, та надати гуманітарну допомогу, їжу, воду та медикаменти".

Допомога, як зазначила Державний секретар Гіларі Клінтон, надаватиметься спільними зусиллями Аґенства США з міжнародного розвитку, Державним департаментом та Департаментом оборони, спільно з гаїтянськими партнерами".

Важко уявити іншу країну, гірше підготовлену до землетрусу такого масштабу, ніж Гаїті. Це – найбідніша країна в Західній півкулі.

Тим часом Кубинський уряд 15 січня дозволив військовій авіяції США використати свій повітряний простір для транспортування поранених у висліді землетрусу на Гаїті. Про це заявили 15 січня в Білому Домі. Зазвичай повітряний простір Куби закритий для США. Однак, Гавана пішла назустріч американцям, оскільки Куба є найбільш зручним проміжним пунктом між Гаїті і Фльоридою, куди американці доставляють частину потерпілих.

Президент Б. Обама, колишні президенти Джордж Буш-молодший і Бил Клінтон 16 січня оголосили про створення фонду для потерпілих від руйнівного землетрусу на Гаїті.

Дж. Буш, який вперше після обрання Б. Обами з'явився на публічному заході, підтвердив важливість надання допомоги Гаїті і відзначив, що найбільш простий шлях для простих громадян, які хочуть допомогти бідній країні реґіону, – це грошові пожертви.

У свою чергу, Б. Клінтон запевнив американців, що за витратою грошей з цього фонду буде надалі здійснюватися „президентська" контроля, а гроші будуть використані з максимальною ефективністю. За його словами, до нового фонду можна жертвувати будь-яку суму. Мінімальним пожертвуванням є 25 дол., але фонд приймає і менші суми.

На допомогу Гаїті жертвують гроші держави, великі компанії і „зірки" сцени. Міжнародні організації, Міжнародний валютний фонд і Світовий Банк — також виділили Гаїті кілька сотень млн. дол. допомоги. Приватні особи в США вносять пожертви через Американський Червоний Хрест.

Американці вже зібрали понад 10 млн. дол. на потреби постраждалих від землетрусу жителів Гаїті. 18 січня на Гаїті оголошено надзвичайний стан, що уряд Гаїті вирішив продовжити його до кінця січня.

Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун, який прибув того ж дня на Гаїті, назвав ситуацію, що склалася у країні, найважчою гуманітарною кризою за останні декілька десятиріч. У списках загиблих – до 200,000 осіб.

18 січня на Гаїті вирушив колишній президент США Б. Клінтон, для якого це – особливе доручення, оскільки він є спеціяльним посланцем ООН на Гаїті. У 1994 році Б. Клінтон надіслав у цю країну війська, аби повернути до влади демократично обраного президента Джана-Бертранда Арістіда, усунутого з посади шляхом військового перевороту. Б. Клінтон висловив надію, що з допомогою США гаїтянам вдасться відбудувати свою країну. *(„Голос Америки", „День", „Кореспондент")*

* * *

20 січня в Гаїті стався новий землетрус. Його потужність становила 6.1 бала. Підземний поштовх був зафіксований о 6:03 год. ранку. Епіцентр був за 56 кілометрів на північний захід від столиці країни Порт-о-Пренса.

За повідомленнями з цього міста, люди в паніці вибігли на вулиці. Сейсмологи чекали повторення природної катастрофи. ООН минулого тижня закликала зібрати на допомогу жертвам стихії 562 млн. дол. і оголосила про виділення Гаїті загалом 25 млн. дол. з Центрального фонду реагування на надзвичайні ситуації. *(УНІАН)*

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Оксана Забужко – про себе і про інших

ТОРОНТО. – 27 листопада 2009 року у приміщенні Канадсько-Української мистецької фундації відбулася зустріч з Оксаною Забужко. Ця письменниця – чи не найяскравіша зірка на інтелектуально-літературному небосхилі сучасної України. Філософ за освітою, вона є автором глибоких та оригінальних культурологічних студій про Івана Франка, Тараса Шевченка, Лесю Українку, блискучих есеїв про культуру 1990-их років, зібраних у книзі „Хроніки від Фортінбраса". Як поет вона яскраво і сильно заявила про себе у збірках „Травневий іній", „Диригент останньої свічки" та ін., що були перекладені понад 30 мовами світу. Як публіцист вона залишила документально та емоційно точну хроніку подій Помаранчевої революції.

Однак, для широкого чита-ча вона передусім є автором роману „Польо ві дослідження з українського сексу" – першої української книги пострадянської доби, що зламала чи не всі дотогочасні стереотипи і принесла авторці, за її власним визнанням, всенародну „скандальну славу".

На запрошення НТШ ім. Шевченка в Канаді, О. Забужко згодилася виступити з доповідю про сучасну українську літературу, але якщо серед присутніх на зустрічі були такі, що сподівалися почути ґрунтовний аналіз течій та напрямків нової української літератури, то вони, можливо, залишилися розчарованими: незважаючи на обіцяну тему („Українська література в пошуках ідентичности"), письмениця головним чином говорила про себе. Однак, якщо врахувати те, що власне на долю її покоління (народженого в 1960-их роках) випало долати труднощі творення нової літератури незалежної України, власний досвід письменниці у цьому процесі є справді унікальним і вартий оприлюднення. Зрештою, судячи з надзвичайно зацікавленої реакції слухачів, саме такого „особистісного" виступу вони й очікували від О. Забужко.

Три основні проблеми, на її думку, постали перед українським письменництвом нової української держави – проблема мови, проблема виживання в умовах ринкової економіки, і проблема сильного північного сусіда. Мовна проблема виявилась ключовою. В радянські часи українські письменники писали ідеалізованою літературною мовою, якою, практично, ніхто не розмовляв. Те, що та мова не сягала читача, їх не турбувало, адже книжки писалися не для читачів, а головною мірою, для партійної цензури.

Тому, коли цензура зникла, а з нею, і матеріяльне забезпечення „спілчанського" письменництва, потреба мовної реформи стала критично необхідною – щоб знайти і завоювати „свого" читача, треба було заговорити його мовою, тобто, мовою вулиці, мовою кухні, мовою реальної нації, що століттями була колонізованою. Так, в новому українському романі (і тут, очевидно, О. Забужко мала на увазі свій роман „Польові дослідження...") з'являються суржик, вульґаризми, а також великоміський інтеліґентський сленґ (для останнього типовим є введення іншомовного елементу з іронічним підтекстом).

Завоювання українською книгою ринку в Україні, на думку О. Забужко, почалося з 1996 року, конкретніше, з тих же „Польових досліджень…", коли видавці, врешті, перестали боятися вкладати гроші в українського автора. За О. Забужко пішли інші – Юрій Андрухович, Юрій Іздрик, Тарас Прохазько, Любко Дереш та десятки з молодших поколінь, що сьогодні представляють надзвичайно різноматнітну і багату літературну панораму України.

І хоча третя проблема – конкурування з російською книжковою продукцією – залишається надзвичайно гострою (засилля російських книжок, до того ж набагато дешевших, порівняно з українськими, в Україні триває), все ж, вважає О. Забужко, її покоління з честю впоралося з більшістю завдань, яке поставило пред ними життя. Сьогодні перед українським письменництвом стоять нові завдання, зокрема врятування від забуття української клясичної спадщини (книги О. Забужко про Івана Франка, Тараса Шевченка та Лесю Українку і є частиною даного проєкту), а також осмислення болісних сторінок історичного минулого (як, наприклад тема УПА, що стала центральною в романах Марії Матіос).

Оксана Забужко під час доповіді в Торонто. Фото: Ірина Микитюк

Блискуча доповідь О. Забужко, її віртуозне володіння словом (зокрема, мистецтво словесного фехтування у дискусії з слухачами), мене, особисто, переконало в тому, що поки ми маємо таких талановитих творців, за майбутнє української літератури можемо бути спокійні.

Дагмара Турчин-Дувірак

Про сучасне навчання в УВУ та добродійну місію Фундації УВУ в Америці

Новий корпус УВУ в Мюнхені.

МЮНХЕН. – Одним з яскравих представників вищої школи, якому впродовж майже 90 років вдається зберігати власне обличчя і разом з тим втілювати на практиці необхідні елементи модернізації навчання, є Український Вільний Університет (УВУ), котрий, згідно з з вимогами часу, під орудою нового ректора, проф. Івана Мигула зазнав значних змін в навчально-науковому процесі.

Цей осередок було засновано 17 січня 1921 року у Відні, а пізніше перенесено до Праги, де УВУ отримав приміщення у Карловому університеті та фінансову підтримку тогочасного чеського уряду.

Після Другої світової війни у Мюнхені почався третій період історії УВУ. Восени 1945 року університет відновив діяльність і в 1950 році отримав офіційне визнання Баварського уряду. У 1992 році Міністерство освіти України визнало правочинність дипломів УВУ.

Не лише високоякісна освіта, але й патріотичне виховання – головні риси університету. На всіх факультетах використовуються проґресивні методи викладання.

19 червня 1999 року у Болоньї (Італія) було підписано „Болонську декларацію", у якій країни-учасниці узгодили спільні вимоги, критерії та стандарти національних систем вищої освіти і домовилися про створення єдиного європейського освітянського та наукового простору до 2010 року. УВУ одним з перших включився до впровадження Болонської системи навчання.

Університет належить до вищих навчальних закладів зі значним науковим потенціялом. Фундаментальні науково-дослідні праці, що провадяться в університеті, спрямовані на вирішення актуальних суспільних та соціяльно-економічних проблем.

Для стимулювання наукової активности молодого покоління використовуються різні форми – наукові доповіді, проведення незалежних студентських наукових досліджень, тестування. За останні роки видано ряд наукових праць (Міхаель Мозер „Тарас Шевченко та сучасна українська мова", Микола Шафовал „Universitas Libera Ucrainensis 1921-2006", Іван Мірчук „Філософські студії" та ін.).

УВУ активну співпрацюю з численними установами та організаціями в Україні, США, Австрії, Німеччині.

Існує тісна співпраця УВУ з Фундацією УВУ в США. Завдяки щирим пожертвам української діяспори вдалося зберегти університет вродовж останніх років, коли повністю припинилась фінансова підтримка зі сторони німецького уряду, а з боку української держави не виникло зацікавлености в підримці цієї української наукової установи.

Фундація УВУ на чолі з її головою Теодором Воляником надає наукову і фінансову підтримку УВУ, що позитивно впливає на якість та рівень наукових досліджень університету та розкриття його освітянського потенціялу.

Д-р Микола Меґец,
професор Гемлен-університету
член Управи Фундації УВУ

Інститутові літургійних наук при УКУ – 10 років

ЛЬВІВ. – 17 листопада 2009 року Інститут літургійних наук (ІЛН) Українського Католицького університету (УКУ) відзначив свою 10-ту річницю. Ювілейні святкування розпочалися міжнародною науковою конференцією на тему „Літургія і літургійний спів візантійського обряду в історичному розвитку", що проводилася у стінах університету 27-29 жовтня 2009 року з участю доповідачів з різних міст України, а також Канади, Німеччини, Австрії, Словаччини і Росії.

У рамках святкувань о. д-р Петро Ґаладза, директор ІЛН і професор літургіки в Інституті східньохристиянських студій ім. Митрополита Андрея Шептицького при богословському факультеті Університету св. Павла в Отаві, диригував хором УКУ, який 28 жовтня співав Всенічну в церкві Преображення Господнього у Львові з нагоди 20-ої річниці повернення цієї парафії у лоно Української Греко-Католицької Церкви.

Народжений у США в родині українських еміґрантів, о. П. Ґаладза служив у різних парафіях у Північній Америці, а також безліч разів приїжджав в Україну, щоб допомогти Церкві. Він викладав у Львівській Духовній семінарії Святого Духу у складний і напружений в Україні час – на початку 1990-их років. Згодом, протягом 1999-2000 академічного року, був деканом Львівської Богословської академії (тепер УКУ) і був засновником ІЛН.

О. д-р Петро Ґаладза, директор Інституту літургійних наук Українського Католицького університету, проповідує під час реколекцій для сімей працівників університету

„Вчення Другого Ватиканського Собору про богослужіння залишиться назавжди декларацією істинної життєдайної сили літургії; і також залишиться назавжди викликом для Церкви. Інститут літургійних наук було створено 10 років тому, щоб зустрітися з викликом формування вчення Церкви про богослужіння як джерело віри, – зазначив о. П. Ґаладза, роздумуючи над завданнями інституту. – Ми хочемо, щоб богослужіння, яке ми служимо, і яке ІЛН вивчає, стало служінням у в'язницях і лікарнях, у їдальнях для бідних і школах. Більше людей будуть змушені повірити, що Небесний Єрусалим, який вони досвідчують в церкві, може бути об'явленим і поза церквою. Вони будуть змушені повірити, що покаяння і прощення, мудрість і краса, яку вони бачать в церкві, може наповнити їхні будинки і офіси, уряд і університет. Нехай наші дослідження і студії допоможуть їм повірити у це".

Завдяки ґрантові від міжнародної асоціяції Европейського союзу для наукової співпраці (INTAS), перший дослідницький проєкт Інституту передбачав створення бази даних української та білоруської літургійної музики. Інститут також є вдячний за підтримку, яку надали Фонд катедр українознавства (США), Канадський Інститут українських студій, Єпископ Роберт Москаль та о. Боніфацій Мальований.

Д-р Юрій Ясіновський, віцедиректор ІЛН, відзначив практичну і теоретичну цінність „Антології української церковної монодії", яку упорядкував і видав Інститут. „Сучасні хори мають можливість виконувати ці класичні твори завдяки записові ІЛН", – пояснив він.

Іншим практичним аспектом роботи ІЛН є школа для дяків і диригентів. „Потреба у кваліфікованих церковних музикантах в українських церквах навряд чи може бути перенаголошеною," – підкреслив д-р Ю. Ясіновський.

Починаючи з 2005 року, Інститут щорічно організовує літні школи для дяків і хорових диригентів у монастирі монахів-студитів в Уневі, на які приїжджають студенти з Канади, України і Словаччини. Крім того, в 2007 році ІЛН допоміг відновити Дяківський Інститут Перемисько-Варшавської епархії Української Греко-Католицької Церкви і вишколював дяків для цієї епархії.

Перейнявши ініціятиву дяківсько-реґентської школи, заснованої Мирославом Дещицею, яку закінчили у 1990-их роках сотні випускників, ІЛН намагається подолати занепад церковного співу. В серпні 2009 року ІЛН провів першу сесію нової дворічної дяко-реґентської програми з літургійної музики.

Сьогодні в межах програми навчаються студенти із Західньої та Східньої України і Білорусі. „Особливо ж вона є корисною для потреб студентів з-за кордону", – запевнив о. П. Ґаладза. – Наприклад, лише за 500 дол. студент з Північної Америки отримує три тижні практики і навчання з найкращими дяками, хоровими диригентами, вокалістами та істориками України, включно з проживанням і харчуванням".

Першим у списку викладачів стоїть Олег Цигилик, який став відомим як диригент комбінованого 600-голосого хору під час Літургії, очолюваної Папою Іваном Павлом II у Львові в червні 2001 року. Проф. О. Цигилик пропонує індивідуальні заняття над голосом і є відомим в Україні завдяки своїм педагогічним здібностям, вже вишколивши дві ґенерації досвідчених співаків.

Підтримати УКУ можна через УКОФ у США (Ukrainian Catholic Education Foundation, 2247 W. Chicago Ave, Chicago, IL 60622; телефон: 773-235-8462; електронна пошта: ucef@ucef.org, телефон в Канаді: 416-239-2495. Докладніші інформації про УКУ можна отримати на веб-сторінці: http://www.ucu.edu.ua.

Матвій Матушак

Новини з Національного університету „Острозька академія“

Сергій Корольчук та Дана Андрухів отримали реліквії Гетьманича та Гетьманівни „Орликіяди-2009“ – гетьманські шапки, плащі та булаву. *Фото: Ярослав Мізерний*

Всеукраїнський пластовий змаг „Орликіяда“

ОСТРОГ, Рівненська область. – Всеукраїнський щорічний пластовий змаг „Орликіяда“ вперше за всю свою історію відбувся у невеличкому містечку 18-20 грудня на базі Національного університету „Острозька академія“. Пластове свято об'єднало 11 команд з Києва, Львова, Івано-Франківська, Ужгороду, Тернополя, Рівного, Острога. Кандидати на звання Гетьманича та Гетьманівни були також з Луцька та Авдіївки (представники з Донеччини взяли участь в „Орликіяді“ вперше після 2005 року).

Триденне свято складалося з конкурсів, ігор – як тих, що уже стали традиційними, так і деяких новацій. Пластуни, які звикли до мандрівок та фізичних навантажень, грали у „Теренову гру“. Командам потрібно було швидко пересуватися Острогом і вирішувати завдання. Нелегко було дізнатися, з якого розчину змурована вежа на Замковій горі. Конкурси розкривали знання про Україну. Не менш цікавою стала виставка експонатів „У ритмі серця“. Молодь презентувала свої вірші, пісні, танці.

Невід'ємною частиною свята став театр. Команди продемонстрували власні вистави. Пластуни самостійно придумували та організовували все – від сценарію до декорацій, костюмів та музики.

Новаціями „Орликіяди“ стали конкурси „Пласт має таланти“ та „Пластова посмішка“. Обидва заходи виправдали свої назви. Перемогла у першому конкурсі пластунка-вірлиця з Рівного Дана Давидюк зі своєю роботою „Пласт має крила“, в другому – команда з Тернополя.

Заключний концерт підвів підсумки пластового змагу. Переможцем стала команда Івано-Франківської станиці „Табун 56/59“, Гетьманичем та Гетьманівною стали пластун-розвідувач тернопільського куреня Сергій Корольчук та пластунка-розвідувачка з Івано-Франківська Дана Андрухів.

Вікторія Скуба

Нагороджені переможці літературного конкурсу „Витоки“

У Національному університеті „Острозька академія“ 18 грудня відбулося нагородження переможців Всеукраїнського літературного конкурсу „Витоки“. Їх привітав ректор університету Ігор Пасічник, який запропонував їм на честь перемоги доторкнутися до оригіналу „Острозької Біблії“, подарованого академії родиною Віталія та Олени Гайдуків напередодні Дня св. Миколая.

Конкурс проводився уже вчетверте Острозькою академією спільно із всеукраїнською газетою „День“, за фінансової підтримки професора Манітобського університету (Канада) Ореста Цапа, з метою виявлення творчої молоді України. Понад 100 робіт з різних реґіонів України були оцінені за номінаціями „Поезія“, „Твори для дітей“, „Літературознавство“, „Проза“. Цьогорічний конкурс не передбачав номінацій „Літературна критика“ та „Фантазія“.

Премії і грамоти переможцям вручили перший проректор університету Петро Кралюк, голова журі конкурсу Євген Шморгун, представник Рівненської „Просвіти“ Євгенія Горбунова та відомий письменник, син Василя Стуса Дмитро Стус. Подарунками від Рівненської організації Національної спілки письменників України учасників нагородила її голова Лідія Рибенко.

Перші нагороди отримали: в номінації „Поезія“ – Євгенія Більченко, у номінації „Твори для дітей“ – львів'янка Ольга Беркита, у номінації „Літературознавство“ – Світлана Саковець та Михайло Якубович, у номінації „Проза“ – Олена Пашук та Іван Потьомкін.

Праці переможців конкурсу вже видані окремим збірником „Витоки“ в Національному університеті „Острозька академія“.

Інна Васильчик

Тривають канадсько-українські обмінні програми

Нещодавно в Україну повернулося 40 учасників канадсько-української обмінної програми „Канада. Світ. Молодь“, яка вже неодноразово проводиться у Національному університеті „Острозька академія“ за сприяння Канадського міжнародного аґентства розвитку.

Студенти-учасники працювали з канадськими партнерами і протягом трьох місяців проживали у Канаді в сім'ях. Ще три місяці пройдуть в Україні, де канадські учасники житимуть в українських родинах.

Українські та канадські молоді люди працюватимуть в державних установах, міських радах, засобах масової інформації, дитячих садочках, реабілітаційних центрах, дитячих притулках, лікарнях тощо. Кожного тижня у рамках програми відбуватимуться освітні дні, де учасники будуть готувати презентації про культуру, традиції, державний устрій своїх держав. За словами керівника обмінної програми, провідного фахівця відділу міжнародного співробітництва Ксенії Савви, програма дає можливість дізнатися не тільки про культуру інших країн, а й краще вивчити культуру своєї Батьківщини, здобути досвід праці в неурядових організаціях, які існують за кордоном і використати набуті знання в Україні.

Олексій Костюченко

Учасники канадсько-української обмінної програми „Канада. Світ. Молодь“ під час перебування в Україні. *Фото: Ярослав Мізерний*

Президент Українського Історичного Товариства Любомир Винар.

Книги Любомира Винара – в Острозькій академії

Понад 10 років тому, коли президент Українського Історичного Товариства (УІТ) Любомир Винар вперше відвідав Острозьку академію, з ініціятиви відомого українського історика Миколи Ковальського в університеті було засновано осередок УІТ ім. Михайла Грушевського. Відтоді розпочалася систематична співпраця вченого з академією, де розмістилося редакційне бюро журналу „Український історик“, був створений Інститут дослідження української діяспори, який очолила Алла Атаманенко, засновано першу в історії освіти Катедру історії української діяспори. Л. Винар став почесним професором і почесним керівником цієї катедри.

Колекція книг Л. Винара є найбільшою серед книжкових колекцій бібліотеки інституту. В ній нараховується понад 7,000 книжок, зокрема є чимало рідкісних і унікальних книг. Поряд з україномовними працями у ній представлено англомовні дослідження українських та закордонних вчених, довідкові видання.

Крім того, в колекції зберігається архів дослідника. Його складові висвітлюють діяльність Л. Винара різних років як президента УІТ, редактора журналу „Український історик“, голови Світової наукової ради при Світовому Конґресі Українців, голови Історичної секції Української Вільної Академії Наук у США, Українсько-американської асоціяції університетських професорів і багатьох інших українських та неукраїнських наукових установ. Основний масив архіву складає листування вченого, а також рукописи деяких його статтей та праць, інші матеріяли.

Вже сьогодні дослідники та студенти мають змогу користуватися цінними примірниками книгозбірні вченого.

Анастасія Хеленюк

Святкування Різдва об'єднало громади України, США і Канади

Вифлеємський вогонь миру прибув до Торонто

ТОРОНТО. – Довідавшись, що Вифлеємський вогонь миру прибув до США, пластуни Торонто і Сейнт-Кетеринсу організували зустріч з американськими пластунами і 19 грудня 2009 року на міжнародному мості біля Ніаґари пластуни з Бафало, Ню-Йорк, Христя Бравн і Дора Горбачевська передали Вифлеємський вогонь миру в Канаду.

Вогонь прийняв Андрій Колос з Торонто, який завіз його до церкви свв. Кирила і Методія в Сейнт-Кетеринсі. Там відбулося дальше передання вогню – члени пластової станиці принесли свої свічки і понесли Вифлеємський вогонь миру до своїх хат. Вогонь прибув до Торонто 5 січня, де від нього засвічено свічку на традиційній пластовій „Свічечці", яка відбувається щороку в церкві св. о. Миколая.

Оксана Закидальська

Пластуни Сейнт-Кетеринсу з Вифлеємським вогнем миру.

Пластуни в Торонто засвічують пластову „Свічечку".

Пластова „Свічечка" в Едмонтоні

Андрій Горняткевич

ЕДМОНТОН. – Цьогорічна „Свічечка" відбулася в пластовій домівці 3 січня. Коли було відновлено Пласт у Канаді після Другої світової війни, за ініціятивою Кекилії („Цьопи") Паліїв розпочато звичай пластової „Свічечки". Вона запропонувала у Свят-вечір по цілому світі збиратися у пластових домівках о тій годині, коли в Україні на небі з'являється перша зірка.

Це був ритуал єднання з рідними та тими пластунами, що залишилися в далекій Батьківщині.

Цього року став найважливішою частиною „Свічечки" став Вифлеємський вогонь миру. Восени 2009 року, під час Конференції українських пластових організацій, що відбувалася в Торонто, делеґат з України привіз свічку, від якої представники станиць запалили свої, щоб потім у такий спосіб передати Вифлеємський вогонь

(Закінчення на стор. 13)

Остап Скрипник передає Вифлеємський вогонь миру Андрієві Горняткевичеві і Стефанові Мартинкову. Фото: Рута Лисак-Мартинкова

Різдвяний Вертеп на вулицях Харкова

ХАРКІВ. – Спілка Української Молоді за доброю традицією привітала харків'ян з Різдвом театралізованим дійством – Вертепом. Від 7 січня і до кінця місяця Вертепні вистави організовують сумівці мало не щодня.

Негода, організаційні перепони, брак часу для репетицій не завадили учасникам дійства. Воно почалося у перший день Різдва в Свято-Дмитрівському храмі, далі колядницький гурт попрямував до Південного залізничного двірця, де відбулась ще одна вистава. Третій Вертеп був поставлений біля новорічної ялинки на площі Свободи.

Харків'яни радо вітали учасників дійства. В цей важкий час, сповнений передвиборної метушні, постійних „криз" і тому подібних подразників, душа тягнеться до чогось світлого і справжнього.

Андрій Храбустовський

Учасники Різдвяного дійства на вулицях і площах Харкова.

Діти у церкві зустріли св. о. Миколая

ГІЛСАЙД, Ню-Джерзі. – Св. о. Миколай відвідав парафію Непорочного Зачаття 13 грудня 2009 року. Діти представили двомовну програму на честь св. о. Миколая, а також відвідали відставних сестер у Ватчунґу, Ню-Джерзі, з колядою та тістечками.

Йосиф Шатинський

Парох о. Йосиф Шупа, помічник пароха о. Василь Владика та діти беруть участь у різдвяному святі парафії Непорочного Зачаття.

ЦІКАВЕ І ПРИЄМНЕ

Новини з Рівненського краю

Житель села Бокійма Володимир Шостак добре пам'ятає, як у селі руйнували цей пам'ятник.

Оберіг дістали з річкового мулу

Сторічний пам'ятник у селі Бокійма Млинівського району повернувся на постамент. Коли 1910 року в селі встановлювали пам'ятник на знак вдячности Богові за те, що населений пункт обминула чума, ніхто із селян навіть сподіватися не міг, що колись він зазнає наруги. Але безбожники у радянський час знесли пам'ятника з лиця землі, а металевого хреста потайки втопили у річці Ікві. Минули роки, й історичний хрест запримітили у річці біля сусіднього з Бокіймою села Баболоки. Невдовзі знайшли іншу частину пам'ятника і з напису на металевій табличці дізналися, що це, власне, бокіймівська реліквія.

Хрест знову зайняв своє місійне місце біля сільської церкви.

Зверху - липа, всередині - схованка

Церкві Різдва Пресвятої Богородиці у селі Івання Дубенського району виповнилося 250 років. А ось який вік старечих дерев, що ростуть біля храму, ніхто не знає. Старожили кажуть, що липи походять з XIX ст. В селі пам'ятають, що у XIX ст. в Іванні зупинилися французькі війська, що йшли на Москву, і з храму намагалися зробити конюшню. На заваді став староста Левицький, якого французи побили до смерти. Усі найцінніші храмові речі староста заховав у дуплі дерева неподалік від церкви. Таким чином вони збереглися і після вигнання завойовників знову слугували парафії.

Тепер з трьох лип біля церкви одна має не просто дупло, а цілу криївку, де може сховатися декілька осіб. А ще, як пригадує 87-річний Володимир Петрук, біля липи здавна традиційно освячували пасхальні дари. Учениці школи Ірина Самолюк та Алла Мосійчук спеціяльно на деякий час „оселилися" в схованці, аби за внутрішніми кільцями дослідити, скільки ж насправді років дереву. Вони стверджують, що всередині дерева справді відчуваєш подих історії.

Учениці Іваннівської школи Ірина Самолюк та Алла Мосійчук у липовій схованці.

Майстриня малювала голкою

Унікальна вишивальниця Ганна Бабич із села Верба Дубенського району відзначена у Польщі званням Заслуженого діяча культури. Її твори прикрашають музеї Великобританії, США, Польщі, Росії, Казахстан. Майстриня померла у 1998 році.

Світлою пам'яттю про людину, яка на полотні творила справжні художні дива, стало урочисте пошанування у 2009 році 100-річчя від дня її народження. З цієї нагоди відбулися відкриття меморіяльної дошки на хатині у селі Верба, де мешкала вишивальниця, та виставка її робіт у Державному історико-культурному заповіднику Дубна. На виставці було представлено також полотна Леокадії Загальської, доньки Г. Бабич, добре знаної в України майстрині художньої вишивки.

У долі Г. Бабич було два життєві епізоди, пов'язані з вищими посадовими особами Польщі та Великої Британії. На початку 1930-их років за підтримки Симона Петлюри 24-річна дівчина вишила портрет Юзефа Пілсудського. Виставили картину у Варшавському музеї. Під час воєнного лихоліття вона безслідно зникла.

У 1938 році волинянка вишила образ англійської королеви. З Лондону їй відповіли, що за умовами етикету королева подарунків від незнайомих осіб не приймає. Картину відіслали у ґалерію Кракова, але й вона загубилася у вирі війни.

Коли Г. Бабич йшов уже 90-ий рік, керівництво Дубна звернулося до неї з пропозицією до 900-річного ювілею міста вишити „золотом" прапор міста з гербом. Передаючи полотнище замовникам, Г. Бабич сказала: „Виносьте цей прапор тільки у білих рукавичках".

ЄвгенЦимбалюк

Ганна Бабич. „Різдво".

Дочка Ганни Бабич Леокадія Загальська демонструє вишиту майстринею картину з зображенням рідної хати.

Солодкий Санта Клавс

БАЛАКЛЕЯ, Черкаська область. – Кондитерська фабрика „Меркурій" налагодила виробництво карамельних новорічних персонажів у кольорах партій найбільш реальних претендентів на найвищу посаду в державі. Тобто їх можна упізнати.

Нове обладнання голяндського і китайського виробництва дозволило значно поліпшити якість карамельної маси, з якої тут виготовляють цукерки. „Меркурій" –єдиний в Україні виробник плаской карамелі на паличці і кульок на паличці. Карамелею смакують у Білорусі, Литві, Росії, Грузії, Туркменистані, Монголії.

Олександер Вівчарик

Пластова...

(Закінчення зі стор. 12)

миру. На „Свічечці" станична Анна Сливинська передала вогонь ведучій Ларисі Ілюк, а та засвітила трисвічник на столі з кутею й калачем, і врешті всі присутні узяли собі цей вогонь. Юнацтво заспівало хором пісню про Вифлеємський вогонь миру, новаки виконали низку маловідомих дитячих колядок з відповідними віншівками.

На „Свічечці" був присутній відомий поет, перекладач, літературознавець і автор підручників української мови Яр Славутич, який в 1940-их роках подарував Пластові пісню „Ми діти українські, ми юні мов квітки", яка стала новацьким гимном.

Станиця заспівала йому цю пісню (музика Ярослава Барнича), а оскільки за тиждень Яр Славутич мав відзначати 92-гі роковини, також „Многая літа".

Сеньйори відшукали кілька зворушливих листів до св. о. Миколая, які прочитала Л. Ілюк.

Капелян пластунів ієромонах Іриней (колишній пластун Павло Пристаєцький) посвятив кутю й інші страви і, після спільних коляд, „Свічечка" закінчилася й усі подалися споживати посвячені страви.

5 січня від Вифлеємського вогню миру запалено лямпаду в Українській православній катедрі св. Івана Хрестителя у присутності о. Корнилія Зубрицького і декількох місцевих пластунів, а наступного дня Андрій Горняткевич, який зберігав вогонь у себе, повіз його до Української греко-католицької церкви св. Юра (до цієї парафії належить багато пластунів) і передав парохові о. Антонові Тарасенкові.

У міжчасі вогонь також передано старшій пластунці Тані Кошарич, яка повезла його до Калґарі. Таким чином вогонь запалав по храмах і в домах Альберти.

Книги з Канади поповнили бібліотеку

КІРОВОГРАД. – Рік тому в обласній науковій універсальній бібліотеці ім. Дмитра Чижевського відкрився Канадсько-український бібліотечний центр, книги для якого надало Канадське Товариство приятелів України (Торонто), очолюване Іваном Кузиком. Він разом зі своїм побратимом – письменником та громадським діячем Степаном Горлачем і Послом Канади в Україні Даніелем Кароном представляли на відкритті центру цю далеку країну.

Бібліотеку, якій виповнилося 110 років, щодня відвідує близько тисячі користувачів, більша частина з яких – молодь, тож книги, привезені з Канади, безперечно, знайшли свого зацікавленого читача. Приваблюють вони не лише своєю інформаційною наповненістю („Історичний атлас України", „Історія Союзу українок Канади", „Літопис УПА", „Мартирологія українських Церков", „Християнський самвидав України", українська клясика, видана за кордоном, твори письменників-еміґрантів Докії Гуменної, Євгена Маланюка. Олени Теліги, Олега Ольжича, Оксани Лятуринської та ін.), а тим, що ці книги несуть особливе тепло, бо зібрані вони з українських родин Канади. Зворушують, наприклад, томики художніх творів нашого земляка Володимира Винниченка, перефотографовані ще з радянських видань, випущених Харківським видавництвом „Рух" і дбайливо підшитих. Тепер вони знову повернулися на Батьківщину.

Заступник директора бібліотеки Валентина Козлова повідомила, що нині триває клясифікація книг за галузями знань, створення бібліографічного покажчика центру, представлення видань на сайті бібліотеки та популяризація отриманої літератури через виставки, зустрічі, лекції.

У читальній залі відкрите широке поле діяльности для дослідників рідної літератури. Адже досі в Україні публікувалася, наприклад, обмежена кількість творів Василя Барки. У центрі ж його творчість представлена набагато ширше, як і твори багатьох інших письменників української діяспори, імена яких були досі мало відомі в Україні.

Світлана Орел

Зустріч в музеї Михайла Палія

ХОРОСТКІВ, Тернопільська область. – На запрошення благодійного фонду „Червона калина" до містечка 22 грудня 2009 року прибув відомий український письменник, публіцист, педагог, автор багатьох книжок у віршах і прозі для дорослих і дітей Богдан Чепурко. Вся його творчість пройнята глибокою любов'ю до України, яка в його баченні – світла і чиста, безмежно глибока і щира.

Гість побував у Хоростківській міській бібліотеці ім. Михайла Палія напередодні дня народження відомого мецената, що нині мешкає в США.

Завідувачка бібліотекою Любов Росяк познайомила Б. Чепурка з книжковим фондом бібліотеки, представила гостеві експозицію кімнати-музею М. Палія. Саме книжкові фонди, які він подарував, стали основою бібліотеки.

Б. Чепурко поповнив фонди бібліотеки своїми книжками, а також подарував книжки з автографами всім присутнім на зустрічі з ним. Він розповів про свій життєвий і творчий шлях, поділився планами, прочитав свої вірші і відповів на запитання запрошених.

Володимир Ворончак

Виставка творів мистців з-за кордону

Учасники Тижня мистецтва з творами своїх земляків.

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – В грудні 2009 року, під час Тижня мистецтва „Наші талановиті бережанці", в Будинку творчости школярів відбулася виставка творів відомих мистців, колишніх учнів Бережанської гімназії Володимира Беднарського з Канади та Почесного члена Національної спілки художників України, почесного громадянина Бережан Володимира Савчака з Австралії. Бесіди про талановитих художників відбулися в гуртках образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва на базі краєзнавчого музею.

В. Беднарський подарував містові свої святкові й тематичні листівки, плякати. Після його відходу у вічність дружина мистця Тетяна Беднарська прислала до краєзнавчого музею його картини.

Учасники дійства розповідали про творчість Б. Беднарського, добрим словом згадували своїх друзів і спонзорів – родину Беднарських, письменника Романа Колісника, Лева Бабія, Ярослава Гуньку та інших, котрі, проживаючи далеко від України, щиро вболівають за Україну.

Тетяна Будар

ПОСТАТІ

Великий майстер перекладу

В грудні минулого року в Україні, на виконання Указу Президента України Віктора Ющенка „Про відзначення 90-річчя від дня народження Миколи Лукаша" від 7 серпня, різними громадсько-культурними заходами вшановували пам'ять цього геніяльного українського перекладача і лінґвіста, поета і романіста, знавця національного фолкльору.

Микола Лукаш

Микола Лукаш народився 19 грудня 1919 року в м. Кролевець, Сумської области. Батько Олексій Якович на час його народження працював вантажником, візником, мати була домогосподаркою, виховувала п'ятьох дітей. А ще вона була ткалею. Проте до революції Василина Іванівна Оникієнко служила в місцевого пана, дід її мав сан дияконa, був реґентом церковного хору й викладав церковнослов'янську мову. О. Лукаш, солдатчину відбувши у царському війську, служив прикажчиком у багатого купця, котрий постачав ткачам-надомникам необхідну сировину, барвники. А тоді скуповував продукцію народних майстрів, знамениті їхні ткацькі вироби, зокрема кролевецькі рушники. Отже, забезпечував чималу частину населення Кролевеччини заробітком.

У 1920-их роках Олексій Якович надав притулок у своїй хаті котромусь з родичів купця. За це родину Лукашів „розкуркулили", виселили і з хати, відібрали коней і всю худобу. Малий Миколка був травмований цією кривдою.

Роди Лукашів та Оникієнків мали за собою й козацькі, і шляхетські корені. Серед Лукашевих предків був і запорозький козак Федченко, переселений після зруйнування Січі до Кролевця, був і адмірал, і статський радник, були і знавці мов, і меценати, і ерудити. Мабуть, дещо передалося Миколі вже на рівні генетичному. Але й пристрасть батька до спиртного не могла не позначитися на дітях. М. Лукаш до чотирьох років зовсім не говорив. Він згодом згадував: „Я все розумів, але сказати нічого не міг". Його врятував від німоти хрещений батько й дядько по материнській лінії Дмитро Оникієнко, який щодня читав дитині цікаві книжечки, розмовляв з нею, бавився.

Якось хлопчик забрів у циганський табір. Потім – вдруге, втретє... І цигани, вирушивши у мандри, забрали його з собою. Кілька місяців блукав світами, дійшов з табором аж до Молдови, а повернувся дзвінкоголосим і циганськомовним хлопчиком. Невдовзі вже розмовляв українською, російською, польською мовами. Розвивався неймовірно швидко.

Ім'я М. Лукаша стало одним з символів вершинних здобутків української школи художнього перекладу в другій половині XX ст. Йому судилося втілити у своїх перекладах з 18 мов не лише незбориме прагнення народу бути рівноправним у діялозі культур, не лише зробити українську присутність невід'ємним складником сучасної цивілізації. Спосіб і стиль Лукашевих перекладів, як жоден перекладацький доробок тієї доби, наочно поєднали в собі мовно-літературний досвід української клясики XIX ст. та живомовні процеси другої половини минулого століття.

Певна річ, з плином часу його спадщина по-різному впливатиме на теорію й практику перекладу, тенденції розвитку літературної мови, однак, у нашій національній історії М. Лукаш назавжди залишиться як охоронець української індивідуальности, сповідник тяглости культурних традицій та неперевершений провідник шляхами світового письменства.

М. Лукаш навчався на історичному факультеті Київського університету, але навчання перервала Друга світова війна. З 1943 року він перебував у діючій армії. В 1947 році закінчив інститут чужоземних мов у Харкові. Був викладачем чужоземних мов, потім завідував відділом поезії в журналі „Всесвіт".

М. Лукашеві були властиві феноменальне лінґвістичне обдарування і дивовижна ерудиція в галузі світової літератури. Найплідінішим виявилося відносно благополучне для М. Лукаша двадцятиліття – з 1953-го до 1973 року, коли він переклав „Фауста" Ґете, „Мадам Боварі" Флобера, лірику Шіллера, „Декамерон" Боккаччо та багато іншого.

М. Лукаш завжди виступав на захист письменників, яких притісняли. А після арешту Івана Дзюби, якого вважав видатним діячем української культури, М. Лукаш, вимагаючи його звільнення, запропонував заарештувати себе замість нього. Цей вчинок дорого йому обійшовся: багато років він фактично перебував під домашнім арештом.

1973 року М. Лукаша виключили зі Спілки письменників України (СПУ), перестали публікувати, чим позбавили засобів існування. Тривалий період біля його під'їзду стояв пост міліції, що не пропускав до нього нікого.

М. Лукаш був відновлений в СПУ на хвилі перебудови 1986 року, практично напередодні смерти (29 серпня 1988 року). Він так і не дочекався видання великого тому своїх перекладів – книги під назвою „Від Боккаччо до Аполлінера", яка вийшла в 1990 році і стала своєрідним пам'ятником письменникові.

Довідку про М. Лукаша надало
Генеральне консульство України в Ню-Йорку

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Співуча кобза Василя Ємця

Я піду по Україні,
Кобзо, подруго, з тобою,
Щоб розважить співом, грою
Тих, що плачуть в самотині.
(С. Гай, київський щоденник „Рада", 1910 рік)

Акордами весняної радости дзвеніла над Чикаґо у лютому 1930 року кобза під руками невідомого тоді Америці, музиканта-віртуоза Василя Ємця. Афіші одного з найбільших американських оперних театрів – Ліричної опери (The Civic Opera House; Lyric Opera of Chicago) повідомляли, що 2 лютого 1930 року, у неділю, кобзарське мистецтво презентує В. Ємець грою на українському народному інструменті кобзі-бандурі. Зачарована публіка вперше слухала авторські композиції „З українських степів" та „В горах України".

Це було перше концертне турне кобзаря по Америці та один з перших концертів у новому будинку театру. Збудований в 1929 році за проєктом архітектора Семуеля Інсула, він нагадує собою трон, і саме тут відбулася коронація її величности української думи. Український часопис „Січ", що виходив у Чикаґо, після концерту вмістив зворушливий відгук (подаю мовою оригіналу): „Повіяло правдивою національною музикою, котра є так тісно злучена з українським духом, як сама наша мова...".

Видання „The Musical Leader" повідомляло: „Один з найбільших співців-декляматорів сезону Сівік-театру є Василь Ємець. Він грав програму українського національного інструменту кобзи-бандури... Концерт відбувся під дирекцією Берти От, відомою організацією концертів світових знаменитостей".

У „Chicago Herald and Examiner" музичні критики писали: „В. Ємець продемонстрував повне технічне опанування свого інструменту, артистичне відчуття контрастів в тонах і темпі, щирість експресії...".

Через 10 років В. Ємець підкорив Голівуд, де поруч з українськими народними думами звучали твори Людвіґа ван Бетговена, Йогана Вольфґанґа Моцарта, Фредеріка Шопена... Його називали „кобзарем у фраку".

У містечку Джолієт, Ілиной, проживали віддані українській культурі меценати Йосип та Анастасія Кочани. У грудні 1929 року вони прийняли земляка у своєму домі, були шанувальниками його творчости, зберегли цікаві світлини, програмки концертувань, газетні вирізки. Розуміючи, яким важким буде шлях кобзаря-еміґранта, вони всіляко підтримували його заради поступу важливої національної справи.

В. Ємець народився 15 грудня 1890 року в селі Шарівці Богодухівського повіту Харківської губернії, в козацькій родині. На батьківському подвір'ї не раз зупинялися спочити з дороги кобзарі Іван Кучеренко-Кучугура та Павло Гащенко, в домі Костя Ємця слухали і сліпих кобзарів Петра Древченка, Грицька Кожушка, Михайла Кравченка. Їхній спів про козацьке минуле справили на малого Василька величезне враження. Коли він почав читати „Кобзаря" Тараса Шевченка, вирішив сам стати кобзарем, щоб пригадувати нашому „окраденому народові" про козацьку-гетьманську славу України.

Перший його публічний виступ відбувся 6 грудня 1911 року в Охтирці на Слобожанщині. Співав він „Розриту могилу" Тараса Шевченка. Згодом він згадував про цей виступ: „...Коли закінчував спів, відчуття трагедії так запанувало наді мною, що... з гніву та великого жалю сльози закапали по струнах моєї кобзи". Невдовзі В. Ємець вступає на природничий відділ фізико-математичного факультету Харківського університету. У вільний від навчань час навчає студентів гри на бандурі.

Влітку 1913 року В. Ємець приїжджає до Катеринодару – столиці Кубанського козацького війська. Створена ним школа пізніше стала називатися Першою кубанською кобзарською школою, директором якої був піонер кобзарського відродження на Кубані Микола Богуславський.

У січні 1918 року в складі Бойового куреня військового міністерства Української Народної Республіки В. Ємець бере участь в обороні Києва від червоних військ, потім служить в полку ім. гетьмана Петра Дорошенка Першої козацької синьої дивізії. Під час гетьманату В. Ємець організовує „Першу капелю кобзарів", пізніше названу Першою державною капелею бандуристів.

3 листопада 1918 року в Києві, в переповненому театрі Берґоньє (тепер театр ім. Лесі Українки), відбувся перший прилюдний концерт Кобзарського хору. Після антигетьманського повстання В. Ємець знову пішов до війська УНР, брав участь у поході на Київ об'єднаних українських армій. Доля готувала йому прощання з рідною землею. 25 листопада 1919 року в еміґрацію його відіслав головний уповноважений уряду УНР Іван Огієнко – щоб урятувати для українського народу генія В. Ємця.

На еміґрації він продовжив музичні студії у консерваторіях Берліну і Праги, у Празі 1923 року заснував Другу капелю бандуристів. Багато концертував у Чехословаччині, Німеччині, Бельгії, Литві, Польщі, Франції, Канаді й США.

У 1937 році В. Ємець переїхав до Америки. Числені світлини розповідають про його концерти в Канаді. „Що мене вразило, – писав музикант, – що 40 років життя в Канаді не змінили ні їх старокрайового вбрання, ні не вбили туги за рідною землею... Побут серед збідованих, але ще не зіпсутих „культурою доляра" людей залишиться мені світлим спогадом. Це, мабуть, про таких у нас казали колись в Україні – „бідні, але гідні!".

1938 року В. Ємець одружився з Марією, дочкою підприємця Іллі Готри з Мінеаполісу, молоде подружжя перебралося у славнозвісний Голівуд. Згодом у своїх спогадах музикант писав: „Уперше в історії Голівуду, в часі Другої світової війни, пролунали звуки української бандури й української музики, а з тим – і дорогого нам імення України". Радіостудія Сі-Бі-Ес запросила В. Ємця виступити у популярній тоді програмі кінозірки Геди Гапер.

Авторові спогадів довелося пережити шок, бо „... ніде не писалося про те грання в Голівуді, яке замалим не зробило з мене москаля". Перед виступом були чисельні бесіди і, відповідаючи на запитання „музичних директорів", В. Ємець підкреслював, що „країна мого народження є Україна, що мій інструмент – український інструмент, що моя музика – українська музика, що я українець...". Але за п'ять хвилин до виступу дружина, перечитуючи машинописну програмку, зауважила, що всюди слово „український" замінено на „рашен". Опанувавши емоції, В. Ємець дав зрозуміти дирекції, що виступ може не відбутися. „Треба було бачити вираз обличчя тих, що свідомо чи з невігластва хотіли з мене зробити москвина".

Американський ґітарист Самуель Левінґстон згодом писав про той концерт: „Як би я почувався щасливим, коли б міг бути українцем! Ви бачили мої сльози. Вони витиснені чарівною грою (Ємця) на кобзі-бандурі".

Тоді ж світ побачило пам'ятне видання „Василь Ємець: у золоте 50-річчя на службі Україні", у якому зібрано багато цікавих матеріялів, що послужили в написанні цієї статті. В. Ємець підкреслив, що присвячує це видання „українській молоді та всенькому українському патріотичному суспільству про наших козаків-бандуристів.Бо ж у давньо й нещодавньо минулі часи вони офірно служили Україні не лише козацькими шаблями й рушницями. Вони, далебі, вміли не лише співати та в бандури грати, але вміли вони й життя своє віддавати, щоб тільки жила невмируща слава України".

Душа В. Ємця перенеслася у кращі світи у 1982 році. Він був один з тих, хто своїм талантом, працею і вірою в Україну зберіг для нас, нащадків, самобутній український всесвіт.

Марія Климчак

Капеля бандуристів, створена Василем Ємцем у Празі.

Кобзар Василь Ємець. Фотографії-поштівки з архіву Українського Національного музею.

В театрах Дніпропетровська

Володимир Машлюк (в центрі) у ролі Котигорошка.

Не забули українську мову

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – Комітет допомоги Україні („Приятелі Руху") Ню-Джерзі, на чолі котрого донедавна стояв д-р Роман Ричок, надавав допомогу Україні у відновленні української мови в оперному мистецтві.

За цю справу брався ентузіяст, американський музикант і диригент українського походження д-р Адріян Бриттан. Він поставив в Україні опери Джакомо Пучіні „Сестра Анжеліка" та „Джані Скікі". Чудовий переклад українською мовою лібрето цих одноактних опер здійснив, за творчою участю А. Бриттана, молодий львівський поет і перекладач Назар Федорак.

Як розповідав мені в інтерв'ю А. Бриттан спочатку він приготував свою версію перекладу текстів з італійської мови, після чого Н. Федорак надав тексту суто поетичної форми. Ці вистави у Дніпропетровському академічному театрі опери і балету мали великий успіх. Цьому сприяло й те, що до створення вистав був залучений високопрофесійний американський режисер Дейл Моргавз, який до того вже поставив понад 50 опер за межами України, а також художницядизайнер Елізабет Фріман (обоє з Кензас-Ситі), яка повністю розробила декорації та костюми виконавців для художнього оформлення вистави.

Але керівництво дніпропетровського театру не змогло зберегти ці опери у постійному репертуарі, бо культурна, і зокрема мовна, політика у східній частині України повністю контролюється проросійською Партією Реґіонів, а оперний театр підпорядкований і фінансується Дніпропетровською обласною радою, більшість депутатів і голова якої – саме з цієї партії. З цієї ж причини д-рові А. Бриттанові не вдалося домовитися про постановку ще однієї опери, підготовленої українською мовою, на музику Вольфґанґа Моцарта.

Усе ж гідний найвищої похвали ентузіязм А. Бриттана у благородній справі підтримки чудової співучої української мови в музичному світі нині спрямовано на надання перекладам опер українською мовою максимальної доступности, тобто редаґування і видання нот та лібрето. Масовий наклад музичної складової та лібрето опер В. Моцарта „Козі фан туті" та Дж. Пучіні „Триптих" буде ефективно сприяти професійному спілкуванню музикантів США та України і може мати плідну творчу перспективу. Очікуємо на результат.

А покищо ініціятиву підтримав інший українець – головний диригент оперного театру, Народний артист України Володимир Гаркуша, який свого часу допоміг А. Бриттанові у його праці, а тепер поставив українською мовою одноактну дитячу оперу „Казка про горошину" на музику сучасного харківського композитора Миколи Стецюна. Прем'єра відбулася 30 грудня 2009 року і була чудово сприйнята дітьми та їхніми батьками, що дощенту заповнили глядацьку залю, й далі, протягом зимових шкільних канікул, майже щодня дивилися її.

Основу лібрето, написаного Олександром Драчовим (Харків), складає клясична українська народна казка „Котигорошко". Фабула опери абсолютно прозора – позитивний герой, маленький на зріст, але дужий парубок Іванко Котигорошко перемагає неґативного героя Змія, який було полонив двох його потужних братів Вернигору та Вернидуба, а також сестричку Оленку, яку Змій хоче мати за дружину.

Режисер-постановник Олексій Серьогін вдався до кількох цікавих рішень. Оскільки Змій, за казкою, має бути з трьома головами, то на сцені бачимо аж трьох акторів у однакових чорно-червоних строях, які цілком злагоджено „створили" одного Змія.

Добре вплетена у дещо специфічне і характерне конфліктне дійство спокійна та лагідна українська народна обрядовість. За сучасними канонами дитячих вистав, актор, що грає Котигорошка, десь на початку вистави не співом, а звичайною мовою спілкується з дітьми-глядачами у залі – він задає їм дві загадки (про калину та павука), а ті, що виявилися кмітливими, хором йому відповідають.

До центральних персонажів я б долучив і матір Іванка, бо для сина, що вирушає на звитягу, вона і Оранта, і Берегиня. Знявши з себе і одягши на груди Котигорошка образок Божої Матері, вона вкладає у сина не лише силу і впевненість, але й надійно, як тепер кажуть, кодує його на перемогу. Саме цей традиційний старовинний ритуал благословення іконою на похід і спричиняє те, що Змій починає боятися двобою з Іванком і припускається хитрощів, намагаючись отруїти героя. Та все дарма – Котигорошко не хоче отруєних ласощів, він хоче... простого борщу. А українського борщу немає у гадючому меню.

Таким чином, Змій все ж мусить битися. Переміг, зрозуміло, Котигорошко. Маю лише єдине зауваження: як бойову зброю Іванкові, напевне, треба було б мати могутню дерев'яну довбню, як у народній казці, замість тендітної булави, на кшталт гетьманської.

Сценографія вистави – Дарії Білої, випускниці Дніпропетровського театрально-художнього коледжу, талановитої учениці українського метра сценографії Івана Шулика. Особливо вражали українські лаштунки в традиційних орнаментальних зображеннях квітів, рослин та живности.

У спектаклі лунає прекрасна українська музика М. Стецюна. Хормайстер – Заслужений діяч мистецтв України Валентин Пучков-Сорочинський, постановник танців – Заслужений артист України Олег Ніколаєв.

Радіємо з того, що українська мова знову залунала з оперної сцени в Україні, причому у талановитій постановці.

Святкували ... російською мовою

26 грудня Дніпропетровський академічний театр опери і балету гучно відзначив 35-річчя. Ґала-концерт складався із двох відділень, котрі відповідали назві театру – у першому співали опери, у другому – танцювали балети. Почесне місце на сцені, зрозуміло, було віддано ветеранам сцени. Глядачі мусіли милувалися коронацією на Московське царство Бориса Ґодунова (у виконанні Олександра Благодатного і хору).

Пишний обряд колишньої царської влади наче підготував глядачів до сприйняття привітання від влади нинішньої – заступник голови обласної адміністрації Євген Бородін поздоровив колектив театру, привітав з присвоєнням звання Народного артиста України головного дириґента Володимира Гаркушу, Заслуженого артиста України – дириґента Юрія Порохівника та співака Сергія Гомона і закликав до „єднання творчости і глядача".

Друге відділення було присвячено балетному мистецтву. З усього цього за українською тематикою була лише одна сцена – „Колядувальники" з балету „Ніч перед Різдвом" за Миколою Гоголем. Добре, що за ініціятивою головного дириґента В. Гаркуші симфонічна оркестра виконала ще й увертюру до опери Миколи Лисенка „Тарас Бульба". Про дві опери Джакомо Пучіні, які поставив в цьому театрі Адріян Бриттан, на святі і на згадували.

Українство на святі закінчилося, коли на сцену вийшов головний режисер театру Юрій Чайка і типовою для Дніпропетровська російською мовою зробив 20-хвилинну доповідь про історію театру та його досягнення. Особливу подяку він виголосив на честь генерального секретаря Комуністичної партії Радянського Союзу Леоніда Брежнєва та першого секретаря Компартії України Володимира Щербицького, „при яких" було створено театр.

Дніпропетровські театрофіли вірять у потенціял театру і не втрачають надії на появу у ньому української тематики.

Володимир Єфимов

НОВІ ВИДАННЯ

Перевидано цінні спогади

С. Клочурак, „До волі". Спомини. Передмова Миколи Мушинки. Ужгород, Поліграфцентр „Ліра", 2009. 184 стор.

В 1978 році „Карпатський Союз" в Ню-Йорку випустив друком книжку спогадів президента Гуцульської республіки 1919 року та міністра Народної оборони Карпатської України 1939 року Степана Клочурака (1895-1980) „До волі" – з передмовою Вікентія Шандора. В її основу автор поклав детальний опис народного віча в Ясіні 8 листопада 1918 року з участю понад 8,000 гуцулів, на якому було обрано 42-членну Українську Народну Раду, що вперше висловилася за приєднання Закарпаття до України.

Рада, очолювана С. Клочураком, мала своє військо, яке в ніч з 7 на 8 січня 1919 року роззброїло 600-членний гарнізон Угорської армії. За зразком Чехословацької Республіки, Українська Народна Рада в Ясіні проголосила Гуцульську Республіку на чолі з президентом. Став ним той же С. Клочурак, який разом з своїм заступником Євгеном Пузою поїхав до Уряду Української Народної Республіки в Станіславів, щоб офіційно оформити об'єднання з Україною.

Гуцульська Республіка проіснувала шість місяців, поширивши сферу впливу на всю закарпатську Гуцульщину. Кожен її день був наповнений важливими подіями.

В книзі С. Клочурака все це описано дуже докладно, з поданням документів. Чимало уваги він присвятив історії та народній культурі рідного села: описові обрядів, звичаїв, сімейного життя, громадського побуту, одягу, архітектури. Описав він і своє навчання, участь на фронтах Першої світової війни, лікування в Празі, де він вперше познайомився з українською літературою і був свідком проголошення Чехословацької Республіки 28 жовтня 1918 року.

Детально описав походи гуцульського війська, його поразку під Мараморським Сиготом та арештування гуцулів в румунських тюрмах, формування гуцульського куреня в рамках Армії УНР, який під командуванням С. Клочурака перетворився в елітну військову частину.

Книга С. Клочурака „До волі", видана в США, була першою частиною задуманої трилогії. Другу її частину мав становити опис міжвоєнного періоду діяльности автора на Закарпатті (заснування „Просвіти", української секції Соціял-демократичної партії, пізніше – Аграрної партії, редаґування ним українських газет „Народ", „Вперед", „Свобода" та „Нова Свобода", політичній діяльности, яка завершилась участю автора в Уряді Карпатської України тощо). Третя частина трилогії мала охоплювати обставини багаторічного ув'язнення С. Клочурака в таборах у Воркуті, в Сибіру (1945-1957) та його повернення до сім'ї в Прагу.

З однотисячного накладу американського видання книжки „До волі" на Закарпаття та в Чехословаччину потрапило лише кілька примірників, бо ім'я С. Клочурака тут було під суворою забороною (він тоді працював робітником в чеській геологічній розвідувальній фірмі), а Гуцульська республіка вважалася „вигадкою українських буржуазних націоналістів".

Для самого С. Клочурака видання книги в Америці мало фатальні наслідки. В 1979 році органи Чехословацької безпеки провели обшук в його празькій квартирі, забрали всі рукописи (включно з майже готовим до друку рукописом другого тому та матеріялів для третього тому), а автора споминів застерегли: „Якщо опублікуєте на Заході бодай один рядок – потрапите назад в Сибір, бо ви за свої злочини не були реабілітовані, а лише помилувані гуманною совєтською юстицією!". Незадовго після того С. Клочурак помер, так і не домігшись справедливости.

З С. Клочураком я був у тісних стосунках і брав безпосередню участь у редаґуванні його споминів. Цю надзвичайно цінну книгу було перевидано зі згоди дочки С. Клочурака Ольги Урбанець з Праги, а фінансовим спонсором став начальник Головного управління Міністерства внутрішніх справ Автономної республіки Крим та голова Закарпатської обласної організації „Народна самооборона" Генадій Москаль, колишній голова Закарпатської обласної державної адміністрації.

Презентація книги відбулася 28 грудня 2009 року в Закарпатському прес-центрі в Ужгороді при участі Г. Москаля, який заради неї прибув з Криму.

Відкриваючи прес-конференцію, Г. Москаль підкреслив актуальність споминів С. Клочурака і для сучасности, коли в Україні активно діють сили, спрямовані на розбиття держави, а в Закарпатській області ці сили знаходять підтримку навіть в обласній раді. „Діячі Гуцульської республіки були більш свідомі, ніж нинішні депутати обласної ради, бо прапор Гуцульської республіки був синьо-жовтий, а герб – тризуб", – сказав він.

Г. Москаль засудив прагнення деяких закарпатських діячів проголосити тутешніх українців окремим русинським народом, а Закарпатську область вирвати із складу України. „Степан Клочурак був великим політиком, який вже 90 років тому зрозумів, що Закарпаття може зберегти своє національне обличчя лише в рамках України і ціле своє життя боровся за реалізацію цієї ідеї", – сказав Г. Москаль. На його думку, книга „До волі" мала б стати настільною книгою для сучасних закарпатських політиків. Він запевнив, що книга надійде у школи, бібліотеки й громадські установи, а теж до українців за межами України, головним чином у Чехію та Словаччину.

Порушувалось питання про перевидання моєї монографії про життя і політичну та громадську діяльність С. Клочурака „Лицар волі" (Ужгород, 1995), яка нині стала бібліографічною рідкістю.

Обкладинка книжки С. Клочурака „До волі". Художник Едвард Козак.

Спомини С. Клочурака „До волі" можна придбати за адресою: Asosiácia ukrajinistov Slovenska, 08001 Prešov, Gorkého 21, Slovakia. Ціна – 15 дол. (без пересилки).

Микола Мушинка,
професор, д-р філологічних наук,
Пряшів (Словаччина).

Генадій Москаль та Микола Мушинка відповідають на запитання журналістів. *Фото: Магда Мушинка*

Спадщина видатного економіста

Д-р Любомир Коваль. „Економічне вчення Михайла Тугана-Барановського". Івано-Франківськ. Видавництво „Нова зоря". 2009. 320 стор.

„Економічне вчення Михайла Тугана-Барановського" – це назва книги д-р Любомира Коваля, яка повертає до наукового обігу багатющу спадщину видатного українського вченого.

М. Туган-Барановський – один з найбільш відомих економістів-теоретиків своєї епохи. Лише нещодавно його почали визнавати в англомовному світі, головним чином, – завдяки його теорії економічних циклів. М. Туган-Барановський був також невтомним суспільним реформатором та державним діячем, історикомекономістом і соціологом, видатним теоретиком кооперативного руху. Він також був людиною, яка відчутно вплинула на суспільне та економічне життя Росії та України протягом останнього десятиліття XIX ст. та перших двох десятиліть XX ст. Україна і слов'янський світ можуть гордитися вченим такого великого маштабу.

Праця д-ра Л. Коваля схвалена Інститутом економіки Національної Академії наук України. Вона призначена для вищих навчальних закладів та широкого читача.

Книгу можна придбати за 15 дол. за адресою: Lubomyr Kowal, 4255 Post Dr., Flint, MI 48532. Тел.: (810) 733-1088.

Д-р Мирон Мельник,
Талмедж, Огайо

Книга про Конотопську битву

Видання журналу „Бористен". „Українська перемога – Конотопська битва". Дніпропетровськ, „Пороги". 2009. 189 стор.

У видавництві журналу „Бористен" за сприяння Фундації ім. Івана Багряного видруковано науковий та художньо-публіцистичний збірник „Українська перемога – Конотопська битва". Збіркою та пересиланням фондів в Україну, як і в попередніх видавничих проєктах, опікувався скарбник, член управи Фундації Олексій Коновал.

До книги увійшли вартісні статті, наукові розвідки та художні твори. Збірник складається з розділів „Пером публіциста", „Досліджуючи правду історії", „Літературним рядком" та „Конотопці про Конотоп" – загалом 189 сторінок з ілюстраціями та списком жертводавців.

Книгу можна замовити через Фундацію ім. І. Багряного. Вартість з пересиланням летунською поштою 15 дол., в Україні – 10 дол. На чекові треба зазначити, на яку

Адреса: Bahriany Foundation, 811 S. Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL 60005-2749.

Фідель Сухоніс,
Дніпропетровськ

ПЕРЕЖИТЕ І НЕ ЗАБУТЕ

Останній бій боївки „Сагайдачного“

Іван Загарія,
голова Зеленівської сільської ради, Чернівецька область

Коли національно-визвольний рух під час Другої світової війни підняв людей на боротьбу за самостійну Україну, вагомий внесок у цю справу зробила боївка „Сагайдачного" – Івана Скаріоцького з села Зеленева, що на Буковині.

І. Скаріоцький народився в 1920 році, закінчив сільську школу. В травні 1941 року хлопець мав бути мобілізований до Червоної армії, але на призовний пункт не з’явився, пішов у підпілля. Його призначили охоронником прикордонної комендатури поблизу Снятина. Тут він налагодив зв’язок з проводом ОУН, зокрема з керівником буковинського проводу Артемізією Галицькою („Мотреєю“), з якою як один з її охоронців в останніх числах березня 1944 року повернувся до Вашковецького району.

„Сагайдачному“ доручили створити боївку в його рідному селі Зеленеві. Ще навесні 1944 року на околиці села було споруджено партизанську базу, викопано три великих бункери. Один – під самим лісом, другий – в скелі біля потоку, третій – біля клуні селянина Миколи Друцула. Поранених у ньому оперував д-р Дауберман з Непоківської залізничної станції. В землянках могли перебувати понад 20 осіб одночасно. В лісі Панська Дубина було обладнано схрон для тривалого зберігання зброї.

Діяльність боївки „Сагайдачного“ з кожним днем наростала. До зброї ставали жителі Зеленева, Драчинців, Клокічки, Вашківців. Серед них були Василь Понич („Літун“) – відповідальний за політичну референтуру, його сестри Степанія („Одарка“) та Єлизавета („Тополя“) – зв’язкові, Іван Николайчук („Меч“) – станичний, М. Друцул („Степовий“) та Василь Косован („Явір“), які з винищувального батальйону НКВД перейшли у боївку. Михайло Костюк вступив у боївку з метою помститися за батька і матір, які пропали в Сибіру під час виселення 1940 року. Боївку підсилили патріоти інших навколишніх сіл. В боївці з’явився і німецький вояк, який був полонений Червоною армією і втік з полону. Він володів неабияким військовим досвідом і мав псевдо („Мороз“).

Боївка дошкуляла підрозділові служби повітряного спостереження протиповітряної оборони СРСР, що був розміщений в Зеленеві.

На початку березня 1945 року майже всі села Вашковецького району були бльоковані підрозділами НКВД, які проводили цілодобові патрулювання, влаштовували облави в сусідніх селах, прочісували лісові масиви. Щоб уникнути непотрібних втрат, керівник служби безпеки у Вашковецькому районі „Скригун“ розпустив сусідню боївку „Когута“, забрав з собою її незначну частину і пішов у Галичину.

В ніч з 4 на 5 березня 1945 року боївка „Сагайдачного“ в складі двох роїв покинула село Верхні Станівці і вирушила в сусіднє село Кальнівці. Падав мокрий сніг. Коли господар, що жив на краю Кальнівців, впустив бійців у теплу хату, радощам не було краю.

Але сушилися і грілися недовго. Від розвідників надійшло повідомлення, що село бльоковане військами. Продовжили рух до урочища Панська Дубина. „Сагайдачний“ наказав йти слід в слід. Останній тягнув за собою невелику крону дерева, яка замітала сліди. Та цього було недостатньо. Слід на снігу, який залишили 10 бійців, замести було важко. Господарство Тодора Казиміра в селі Драчинцях, до якого вони дісталися, містилося в невеличкій долині, між Драчинцями, Зеленевом і Острою.

Невдовзі до „Сагайдачного“ прибіг вартовий і доповів, що почув постріл з гвинтівки і видно було траєкторію трасуючої кулі в напрямку розташування боївки. „Сагайдачний“ подав команду: „До зброї!“ До хати, в якій відпочивала боївка, бігли, ведучи вогонь, радянські вояки.

Перша куля досягла „Сагайдачного“. Впало у бою ще кілька вояків УПА. Сили були нерівні. Уцілілих в бою повстанців полонив ворог. Їх повели в Зеленів, де було вирішено вчинити залякувальний захід. Через три дні, після допитів, привезли І. Николайчука („Меча“) в село і повісили на стовпі біля сільської ради. Лише на четвертий день труп було знято і закопано у лузі біля річки Прут.

Коли боївка „Сагайдачного“ вела останній бій, „Рубайло“ хворів. З ним був і В. Понич. Невдовзі вони були викриті. „Рубайло“ був смер-

Іван Николайчук („Меч“) з сім’єю.

(Закінчення на стор. 20)

Спомин про хор гімназії в таборі „Леопольд Касерне“, Байройт

Після воєнної хуртовини тисячі наших людей опинились у таборах переміщених осіб. Люди будували своє життя у невідрадних і непевних часах. Українська молодь воліла вчитись для себе й України та залишатись собою.

В українському таборі „Леопольд Касерне“, у таборовій гімназії, було засновано хор майже 65 літ тому, в 1945 році. Теорію музики викладав професор і композитор Іван Недільський, а хором провадила проф. Анастазія Оґродник-Жилава. Вони вивели хор на високий мистецький рівень.

Цей хор співав на гімназійній Літургії, давав концерти, виступав на академіях, а деякі його члени також співали в хорі „Боян“, яким диригував д-р Богдан Кушнір.

Міський хор Байройту зі симфонічною оркестрою підготовляв Дев’яту симфонію Бетховена і запросив кількох гімназійних хористів, головним чином басів, щоб посилити свій хор, який виступав у славному „Фестшпільгавзі“ Ріхарда Ваґнера. Це була неабияка честь для нашого хору. Ця подія ще раз підтвердила його високий мистецький рівень.

У 1948 році, на Різдвяні свята, люди в таборі не знали, що з ними буде далі. Щоб піднести людей на дусі, командант табору д-р Микола Ценко запропонував І. Недільському і А. Оґродник-Жилавій, щоб гімназійний хор пішов по куренях з колядою. Професори попросили студента Ярослава Ликтея диригувати хором. Хористи радо приняли запрошення і пішли з колядою.

Хор складався з студентів гімназії, які належали до Пласту, кількох членів реальної гімназії і членів Спілки Української Молоді. Мистецькі виступи були на високому рівні. Згідно з українськими традиціями, пластуни також ходили з колядою.

Гімназійний і пластовий хори прекрасно виконали завдання, а таборовики були вельми вдячні, що в таких нелегких часах хористи їм заколядували та піднесли їх на дусі.

Щира дружба, що почалася в таборі, триває донині. Колишні гімназисти, учні інших шкіл, пластуни, сумівці та таборовики зустрічаються. Цього року з’їзд відбудеться 13-15 вересня на Союзівці. Комітет з його приготування очолив Ростислав Ратич.

Ярослав Ликтей,
Вайтсборо, Ню-Йорк

Пластовий хор колядує у 1948 році. У першому ряді зліва стоять: Дарія Феданків, Оля Плавич, Ярослав Ликтей – диригент, Ірина Лимаренко й Ірина Бехметюк. Другий ряд: Люба Феданків, Маруся Дякович, Теодозія Ґукевич, Таня Кіналь і Софія Завадівська. Третій ряд: Теофіль Швайкун, Тетяна Карачевська, Тоня Євавич, Сильва Ісак, Зося Завадівська і Степан Яріш. Четвертий ряд: Ростислав Ратич, Роман Заяць і Зенон Богатюк. Останній ряд: Юрій Семків, Денис Заяць і Володимир Недільський.

СПОРТ

ЗИМОВА ОЛІМПІЯДА-2010

Смолоскип, що допомагає любити

ТОРОНТО. – Канадський уряд призначив для проведення Олімпійського смолоскипа Олімпійських та Паралімпійських зимових ігор у Ванкувері в лютому та березні 2010 року понад 24 млн. дол.

Згідно з традиціями, олімпійський вогонь запалюють за 100 днів до початку ігор, але канадські представники Олімпійського комітету попросили на шість днів більше, беручи до уваги великі простори країни.

Запалення й передання Олімпійського вогню до країни, де проходять ігри, запровадили з 1928 року на Олімпіяді в Амстердамі.

Цього разу Олімпійський вогонь було запалено у грецькому місті Олімпі 22 жовтня 2009 року. Смолоскип було пронесено спортсменами до грецької столиці, звідки його військовим літаком завезли до канадського міста Вікторії, в Британській Колюмбії.

Саме звідси розпочалася естафета Олімпійського смолоскипа по всій Канаді, яка триватиме 106 днів. Олімпійський вогонь пройде 1,300 населених пунктів, його пронесуть спортсмени понад 45 тис. кілометрів бігом, на човнах, кораблях, автах, санях, які тягнуть пси, літаках. В естафеті братиме участь понад 45 тис. осіб, а бачитимуть її мільйони канадців.

До естафети залучені індіянці, ескімоси та інші. Олімпійський смолоскип був занесений у такі віддалені поселення різних племен, як Інувік, Куґлу-Ктук, Єлов- Найф, Іґалуіт, Кууджак (та навіть найбільш на північ віддалену військову базу „CFS/SFC Alert"), які віддалені на тисячі кілометрів від олімпійського міста Ванкуверу.

Олімпійський смолоскип є символом визнання світом країни, якій довірили провести Зимові олімпійські ігри, а десятки тисяч канадських прапорців зміцнюють патріотичні почуття канадців, як громадян єдиної цілісної країни та посилюють гордість за свою країну.

Канада є чи не найкращим зразком для світу, як можна бути єдиною країною, маючи сотні племен та національностей, десятки релігійних груп, які поважають себе взаємно. Тут кожна національна меншина чи плем'я має можливість вживати рідну мову, але ніхто не сумнівається, що слід знати державну мову.

В Канаді існують дві державні мови, які увійшли в закон на основі конфедераційної угоди між англомовними і франкомовними представниками 1867 році.

Таким чином більшість англомовних провінцій вивчає в школах французьку мову, а в провінції Квебек вивчають англійську. В англомовних провінціях не може бути на державній службі ніхто, хто не володіє англійською мовою, а в Квебеку не можна бути урядовцем чи державним службовцем, якщо не знаєш французької мови. Обидві мови змушені знати представники Федерального уряду. Тут не може трапитись таке, щоб федеральний міністер не знав французької чи анлійської мови. Представник політичної партії, який не володіє вільно обома мовами, не може бути кандидатом на прем'єр-міністра, бо не здатний взяти участь у передвиборних дебатах на франкомовному телебаченні. Цілковита протилежність українській практиці, де на президента висуваються люди, які державної мови не знають.

Канадський уряд надає велику фінансову допомогу, щоб зберегти мови племен, оскільки вони є нечисленними. Поділено їх на 12 груп з 50 мовами, а кількість всіх становить 698,025 осіб.

Естафета Олімпійського смолоскипа, що проходить канадськими містами та поселеннями, є яскравим прикладом, як можна плекати любов до країни і підкреслювати те, що її об'єднує, а не шукати причини до роз'єднання.

Мільйони людей, які зустрічають з канадськими прапорцями в руках Олімпійський смолоскип, є доказом того, що вогонь може запалювати любов до своєї країни.

Йосиф Сірка

На Зимову олімпіяду поїдуть 60 українських спортсменів

Уніформи представили провідні українські спортовці.
Фото: НОК України

КИЇВ. – Україна має намір прислати на XXI зимові олімпійські ігри у Ванкувері (Канада) національну збірну команду в складі близько 60 спортсменів.

Українські спортсмени змагатимуться з 11 видів спорту: біятлону, фіґурного ковзання, лещетарських перегонів, стрибків із трампліна, лещетарського двоєборства, сновбордингу, санного спорту, шорттреку, фрістайлу, гірсьолещетарського спорту, а також ковзанярства.

Українська збірна сподівається здобути медалі як мінімум з п'яти видів спорту, зокрема з біятлону, фігурного ковзання (спортивна пара), лещетарських перегонів, санного спорту і фрістайлу.

21 січня на засіданні виконавчого комітету Національного олімпійського комітету (НОК) був затверджений поіменний склад офіційної делеґації України на XXI зимові олімпійські ігри-2010.

Список спортсменів був оприлюднений під час спеціяльної пресконференції за участю президента НОК Сергія Бубки, міністра у справах сім'ї, молоді та спорту Юрія Павленка та керівника місії української делеґації у Ванкувері Ніни Уманець.

19 січня НОК презентував парадну та спортивну уніформи національної олімпійської команди України на Олімпійських іграх у Ванкувері. Парадна уніформа збірної України виконана в кольорах національного прапора України.

Розробником форми є компанія „Bosco" – постачальник спортивного одягу та аксесуарів для українських олімпійців. Співпраця НОК з „Bosco" триває з 2008 року, коли напередодні XXIX Олімпіяди в Пекіні був укладено угоду про надання українській делеґації неоднозначної парадної уніформи на спонзорських засадах. *(Національний олімпійський комітет України)*

Останній бій...

(Закінчення зі стор. 19)

тельно поранений в голову, а його побратим втік, але згодом прийшов з повинною.

Вибивши у нього зізнання, органи НКВД приступили до масових арештів. Сім'ю за сім'єю вивозили до місця оголошення вироків. Не забули і самого В. Понича. Його засудили на 25 років ув'язнення і вивезли до Маґадану. Так закінчила свій бойовий шлях боївка УПА „Сагайдачного".

Майже 60 років ніхто не знав, куди поділися останки „Меча" й „Рубайла". Могила, в якій покоїлись два побратими, навесні 1945 року розмерзлась, але однієї ночі їхні тіла зникли.

Тільки недавно розгадати цю таємницю вдалося краєзнавцеві Іванові Каленчукові. Одна літня жінка зізналася, що 60 років тому вона разом зі своїм чоловіком вночі перенесла тіла вояків на старий цвинтар, де поховали їх. Тепер впорядкували могилу та встановили дерев'яний хрест.

На могилі полеглих схилили голови ветерани УПА, колишні політв'язні і репресовані. Прозвучали стрілецькі пісні „Чуєш, брате, мій" та „На ваших могилах хрести похилились".

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ „Свобода“ ☐ „The Ukrainian Weekly“

СТАРА АДРЕСА:

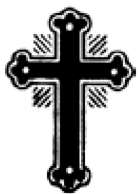
Число Відділу (якщо член УНС): ....
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....
Число телефона: (.......) ....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

РАДА ДИРЕКТОРІВ
УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

UIA

зі смутком повідомляє
своїх членів та українську громаду,
що 1 січня 2010 р. відійшов у вічність
довголітній член УІА

СВ. П.

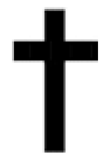
ЯРОСЛАВ КУРОВИЦЬКИЙ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 9 січня 2010 р. в Українській католицькій церкві св. Юра в Ню-Йорку, а відтак на цвинтарі св. Андрія Первозваного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині Ірині, синові Ярославові та дочці Оксані
висловлюємо глибокі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Рада Директорів УІА

Президія Середовища Української Головної Визвольної Ради
і Організація Українських Націоналістів закордоном
діляться сумною вісткою з Членами й українською громадою,
що 5 січня 2010 р., на 99 році багатотрудивого життя у
Йонкерсі, штат Ню-Йорк, переставився у Божу вічність

СВ. П.

ІВАН ГІРНИЙ (Цісар)

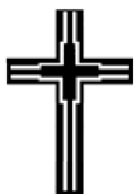
Народився 23 грудня 1911 р. у Львові.

Довголітній член ОУН і Середовища УГВР. Колишній шофер Слуги Божого Андрея Шептицького, перевозив єврейських дітей до Студитських Монастирів для збереження, за те був нагороджений державою Ізраїль. Охоронець Миколи Лебедя і відомий підприємець.

Похорон відбувся 11 січня 2010 р. Похоронений на цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку (секції УПА).

Дружині Надії, дочці, синові, онукам, правнукам,
ближчій і дальшій родині складаємо глибокі співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями
і яворівцями, що в понеділок, 11 січня 2010 р.
відійшов у вічність наш улюблений СТРИЙКО

СВ. П.

ЯРОСЛАВ МАСЮК

нар. 12 січня 1918 р. в місті Яворів.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 16 січня 2010 р. в Українській католицькій церкві св. Миколая у Філядельфії, Па.

Похований на цвинтарі св. Марії на Факс Чейс біля своєї дружини Ірени.

Про молитви за Його упокій просять:

Андрій і Юрій Масюк
Леся Масюк-Раковська з родиною
Зірка Кебуз з родиною
Христя Масюк з родиною
Юрій Масюк
Євген Масюк з родиною в Яворові
Ліда Козловська у Львові.

Вічна Йому пам'ять!

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Висилаючи посмертні оголошення,
просимо подавати числа своїх телефонів.

Оголошення можуть бути оплачені
кредитовими картками:
VISA, MASTER CARD або AMERICAN EXPRESS

В ПЕРШУ СУМНУ І ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

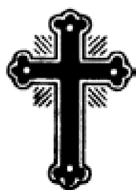
СВ . П.

АДРІЯНА БЛЮЯ

Будуть відпавлені ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
4 лютого 2010 р. в церквах:

- св. Івана Хрестителя, Дітройт, Миш.;
- Українській католицькій церкві св. Йосафата, Ворен, Миш.;
- св. Михаїла, Дірборн, Миш.

Про молитви за душу Покійного просять дружина Люба, син Борис з дружиною д-р Анною і сином Андрієм.

Ділимося сумною вісткою, що 26 грудня 2009 р. відійшов у вічність

СВ. П.

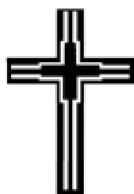
д-р медицини

РОМАН СВЯТОСЛАВ ОРИШКЕВИЧ

Залишилися в глибокому смутку:
дружина – ОКСАНА
донька – МАРТА
син – МАРКО
донька – АЛЕКСАНДРА з чоловіком MICHAEL McCUE
внуки – КАТРУСЯ, МИХАЙЛИК, ІВАСИК
сестра – СУЗАННА ТЕЛІШЕВСЬКА в Клівленді
ближча і дальша родина в Америці і Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві св. Йосифа в Чикаґо. Тлінні останки спочили на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 14 січня 2010 р. відійшов у вічність

СВ. П.

мґр. прав

БОГДАН ЛИСЯК

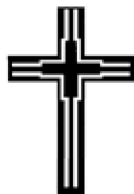
нар. 11 січня 1915 р. Походив з м. Угнівa.

Абсольвент права Львівського і Краківського університетів, правник у Кракові, опісля довголітній працівник ЗУАДК-у у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 16 січня 2010 р. у Філядельфії.

Залишив у глибокому смутку:
дочки – АННУ ЛИСЯК
– ЛІДУ ПРОЦИК з мужем РОМАНОМ.

Вічна Йому пам'ять!

В глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 14 січня 2010 р. відійшов у Божу вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ та РОДИЧ

СВ. П.

ВІКТОР РОГОВСЬКИЙ

нар. 20 липня 1915 р. в с. Сниківці, Тернопільської обл., Україна.

Залишив у смутку:
дружину – ІВАНКУ
сина – ДМИТРА
сестру – ПАВЛИНУ БАРЧИНСЬКУ
дітей дружини – НУСЮ МОСПАНКО з родиною
– МИХАЙЛА ЗАЗУЛЯКА з родиною
племінників – ОЛЬГУ ПРИТУЛУ з родиною
– НАТАЛКУ КІТ з родиною
– ЮРКА РОГОВСЬКОГО з дружиною КАЛІН і родиною
– ЛАРИСУ ЛУЦЕНКО з мужем ЛЕОНАРДОМ і родиною
– МАРУСЮ ОЛА з мужем ДЖОРДЖОМ і родиною
– ОКСАНУ ВЕЛЬ з мужем БОБОМ
– ЗЕНОНА БАРЧИНСЬКОГО з дружиною ЛЮБОЮ
– УЛЯНУ КЛЮФАС з мужем БОГДАНОМ і родиною

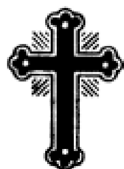
ПАНАХИДА була відправлена 17 січня 2010 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 18 січня 2010 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак Покійний був похований на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу пожертви просимо складати на фонд CCRDF, 60-C North Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981.

Ділимося сумною вісткою, що 7 січня 2010 р. відійшла у вічність по довгій і важкій недузі в Елкинс Парк, Па.

СВ. П.

НАДІЯ ЛОЦУНЯК

з дому ШАТУХ

народжена 20 травня 1925 р. в Кобиляках, Полтава.

Горем прибиті:

дочка Вікторія Ґрес з мужем Джоном; син Евген Лоцуняк з донею Марією Лоцуняк; племінник Сергій Кулібаба і племінниця Галина Воронина, Дніпропетровськ, Україна; ближча і дальша родина в Україні.

Похорон відбувся в четвер, 14 січня 2010 р.Б., в Українській католицькій церкві Царя Христа у Філядельфії.

Похована на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, ПА.

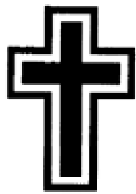
Вічна Її пам'ять!

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи" спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Редакція

У глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 19 січня 2010 р. відійшов у Божу вічність мій найдорожчий БАТЬКО

СВ. П.

РОМАН ЮРІЙ КУПЧИНСЬКИЙ

нар. 1 листопада 1944 р. у Відні, Австрія, муж покійної Оксани Скуб'як.

Залишив у смутку:

сина – МАРКІЯНА КУПЧИНСЬКОГО
брата – МИХАЙЛА САВЧАКА з дружиною АНЕЛІС КНАЙФИН
тету – ЯРОСЛАВУ ПОПОВИЧ
двоюрідного брата
– АНАТОЛЯ ПОПОВИЧА з дружиною ІРИНОЮ
– ОЛЕСЯ ПОПОВИЧА з дружиною МАРТОЮ та їх донями АНДРЕЄЮ і ХРИСТИНОЮ
тещу – КАТЕРИНУ СКУБ'ЯК
двоюрідних братів
– ІГОРЯ СКУБ'ЯКА з дружиною ГАНДЗЕЮ і дочкою ТАЇСОЮ, та сином МАРКОМ з дружиною ДЖОВСІ
– ОЛЕГА СКУБ'ЯКА з дружиною ЛЮБОЮ і дочками НІНОЮ та ТАНЕЮ
двоюрідну сестру
– ЛІДІЮ ЧАЧОР з дітьми НАТАЛЕЮ і МИКОЛОЮ.

Інформації про Похоронні відправи будуть проголошені пізніше.
Покійний буде похований на Arlington National Cemetery з мілітарними почестями.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на журнал СУА „Наше Життя", Український Музей в Ню-Йорку, на газету „The Ukrainian Weekly", або Дітей Чорнобиля (CCRDF).

Ділимось сумною вісткою, що 1 січня 2010 р. відійшла у вічність найдорожча дружина, мама, сестра і бабуся

СВ. П.

ТАМАРА ВІТКОВИЦЬКА
з дому БАЧИНСЬКА

народжена 1 січня 1930 року в Млинові, Волинь, Україна.

Належала і служила в управах Об'єднання Українців Вашінґтону та 78-го відділу Союзу Українок Америки у Вашінгтоні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в крайовому соборі Святої Родини у Вашінґтоні та на Українському православному цвинтарі у С. Бавнд Бруку, Ню-Джерзі.

У глибокому смутку:

Муж - Ігор
Дочка - Дана з дочками Христиною та Амандою
Брат - Олесь з дружиною Патрицією
Шваґерки - Марія та Слава з родинами
Ближча і дальша родина в Америці, Україні та Канаді

Замість квітів на могилу родина просить складати пожертви на фонд опіки над сиротами при Союзі Українок Америки чи на другі добродійні цілі

Прощай подруго життя та Вічна Тобі Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 14 січня 2010 р. відійшов у вічність дорогий БАТЬКО, ДІДО і ПРАДІДО

СВ. П.

АНДРІЙ ПЕЛЕНСЬКИЙ

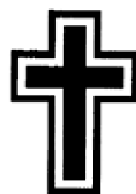
нар. 1 грудня 1920 р. в м. Комарно, Україна.

Похорон відбувся в суботу, 16 січня 2010 р. з похоронного заведення Петра Яреми до Української католицької церкви св. Юра в Ню-Йорку, а відтак на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

сини – ОЛЕКСАНДЕР, ЮРКО
внуки – АНДРЕЯ, РОМАН, АДОНІС
– МАРІЯННА, ЗОНЯ, ТАНЯ
правнуки – ХРИСТИНА, МАРКО
сестра – ЮСТИНА у Львові
ближча і дальша родина.

Вічна Йому пам'ять!

З невимовним смутком ділимось сумною вісткою, що несподівано в суботу, 9 січня 2010 р. на 88-му році життя, упокоївся в Бозі наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і СТРИЙКО

СВ. П.

МАРКІЯН ТАРАС ОНУФЕРКО

нар. 19 серпня, 1922 року в Кривому біля Скалата на Тернопільщині

ПАРАСТАС був відправлений 13 січня 2010 р. в похоронному заведенні Флечер-Насевича у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 14 січня 2010 р. в Українській католицькій церкві Св. Архистратига Михаїла в Дженкінтавні, ПА.

Залишаються в глибокому смутку:

дружина – ЛЮБА з дому ДОЛЬНИЦЬКА
дочка – МАРТА ДеБЛЮ і чоловік КЕН
син – о. д-р АНДРІЙ ОНУФЕРКО і дружина МАРІЙКА (Стецишин)
дочка – НІЛЯ ОНУФЕРКО і чоловік НОРМАН Шонфельд
внуки – ТОМА, ВАСИЛЬ і ГАНУСЯ ОНУФЕРКО, та МАРІЙКА ДеБЛЮ
братанки – ІРЦЯ Хухра, МАРУСЯ Галущинська, ХРИСТЯ Біла і ВЛОДЗЯ Вилдонґер з родинами
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і в Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ !